

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejemani:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izjava vsak dan sveder izvedenih del in praznikov.

Inserti veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parle in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insertih po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserti itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpostavitve naročnine se ne ozira. „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravnistvo: Knafljeva ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

Značajev nimajo.

Klerikalci so dosegli skoro vse, kar so sploh mogli doseči. Zdaj mislijo na ohranitev svojih pozicij in koritov in pri tem so prišli do spoznanja, da nimajo značaja in da je nujno treba jih pridobiti in vzgojiti. »Naši stranki je nujno treba značajev« priznava klerikalna »Mladost«, ki jo izdaja Katoliška tiskarna za tisto gardo, s katero hoče dr. Krek liberalce pognati v pasja bivališča ali pa jih v grapo pometati in s kamni ubiti. »Mi se moremo zanesti le na ljudi, ki zvesto in iz notranjega prepričanja izpovedujejo naša načela« izjavlja »Mladost« dalje in pravi: »Stranke, ki ne gledajo na to, da zberejo okoli sebe same značajne ljudi in značaje vzgajajo, take stranke pridejo nujno prejelislej do krize in tudi do katastrofe, ako ne pridejo zadosti zgodaj do spoznanja, da smejo le na značaje zidati.«

Do tega spoznanja klerikalci sicer niso prišli zadosti zgodaj, a prišli so vendar in zdaj iščejo značaje.

Doslej so si pomagali brez značaja, pomagali so si z ljudmi, ki se, kakor pravi omenjeni listič: »dajo časih drago, časih tudi poceni kupiti, ki kakor podgane takoj zapuste ladjo, ako začne pokati in se vdira vanjo voda.«

Če pogledamo po klerikalnih vrstah, vidimo že na prvi pogled, kako utemeljeno je priznanje »Mladosti«, da je klerikalni stranki nujno treba značaje. Kamor se ozremo, povsod vidimo ljudi, ki jih je samo »lakota slave, blaga« pripeljala v klerikalni tabor, samo može, ki so se dali časih drago, časih tudi poceni kupiti, samo bitja, ki so kakor podgane takoj zapustila ladjo, ko je začela pokati in se vdira vanjo voda in katerih notranje prepričanje leži v žepu.

Res, dragoceno je priznanje »Mladosti«. Ali se je spet enkrat izkazalo, da plačujejo renegate in izdajalce povsod po receptu grofice Salisbury, ljubice angleškega kralja Edwarda III., z zlatom in z zaničevanjem? Ali pa grme proti tem neznačajnikom le tisti, pri katerih je prostor klerikalnega notranjega prepričanja še prazen in ki se še niso mogli preriti do koritov? Ali pa leti mar vse to na one, ki še niso dovolj trdni in značajni kot klerikalci in ki

še nimajo vseh tistih blestečih lastnosti, ki dičijo kakor svedočijo najnovejše denunciacije dr. Lampeta, dr. Pegana ali prof. Jarca?

Najbolj verjetno je, da se je »Mladost« znesla nad tistimi, ki se še niso povzpeli do take popolnosti v klerikalizmu, kakor so jo dosegli vzorniki dr. Lampe, dr. Pegan in prof. Jarc. Ti trije so postali tipični reprezentanti kranjskega klerikalizma in po njihovih delih se spozna, kaj je klerikalizem.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

»Slovenski Narod« je imel te dni jako umesten članek o naši šolski družbi. Rodoljub z Gorenjskega opozarja nas, da je imela družba 1910. l. dohodkov brez volil 229.051 kron 98 v; dokazal je pa na podlagi števil, da se družbeni dohodki zopet zmanjšujejo.

Pisatelj nasvetuje pridno pregledovanje družbenih mesečnih izkazov v »Slov. Narodu« in računov v koledarju, ter pozivlja na intenzivnejše delovanje za družbo.

Prav hvaležni smo pisatelju za podana pojasnila in »Slov. Narodu« za objavo. Člankov o naši šolski družbi je želeti večkrat v slovenskih listih.

Ker tudi jaz precej marljivo prebiram družbene objave v listih, dovoljujem si nekaj omeniti o Ciril Metodovi družbi. Naj pa ne bode nihče užaljen, kajti ne mislim nikogar žaliti, temveč le koristiti družbi.

Družbeni koledar za leto 1912 (glej stran 87) izkazuje prispevke naših podružnic v letu 1910. Prispevki so znašali 61.163 K 44 v.

Radoveden je morda kdo, koliko se je letos nabralo po podružnicah? Evo vam števil:

Družba je dobila meseca januarja 1912. l. (glej »Slov. Narod« z dne 8. februarja) 4679 K 76 v; februarja 1912. l. (glej »Slov. Narod« z dne 6. marca) 2270 K 94 v; marca 1912. l. (glej »Slov. Narod« z dne 1. aprila) 2032 K 82 v; aprila 1912. l. (glej »Slov. Narod« z dne 7. maja) 1914 K 50 v, skupaj 10.898 K 02 v.

Da dosežemo letos vsaj toliko, kakor leta 1910 — nabrati moramo v času od 1. maja do konca decem-

bra 1912. l.; torej v osemih mesecih še 50.265 K 42 v, ali vsak mesec povprečno več kakor 6000 K.

Pozor podružnice! Veliko dela vas še čaka! Naravno je, da se v polletju, ker so takrat veselice, več nabere, kakor pozimi, ali spomladi. Veselice se lep vir družbenih dohodkov pri podružnicah, vendar naj podružniki blagajniki, oziroma odboriki skušajo pridobiti novih članov. Kdor je član podružnice, ta je prijatelj družbe, je zavezan Slovenec, ter postane tudi potem član drugih narodnih društev, ki so tudi potrebni podpore.

Ciril Metodova družba objavlja svoj mesečni promet v vseh slovenskih narodnih časopisih.

Meseca aprila t. l. (glej »Slov. Narod« z dne 7. maja t. l.) je bilo primanjkljaja 3054 K 27 v.

Primanjkljaj pri družbi traja že več kot eno leto. Družba porablja vsled tega volila za stavbe, pa tudi za tekoče stroške ni bilo zadosti dohodkov.

Pisatelj z Gorenjskega se boji, da bi družba ne porabila vseh volil: nasvetuje nekoliko štedenje. Tudi jaz sem zato. A kje se naj štedi? Vendar ne misli pisatelj na plače učitelstvu! Upajmo, da se zopet nekateri zaspanci zdramijo iz trdega spanja, ter tako marljivo delujejo, kakor pred dvema letoma!

Zelo koristni so za družbene članke in prijatelje družbe sploh — mesečni izkazi v »Slov. Narodu«. V teh izkazih najdemo vsak posamezni znesek darovalca, zbirke iz nabiralnikov, zbirke časopisov, darove občin in posojilnic, prispevke za obrambni sklad itd. — Pri pregledovanju teh izkazov sem zapazil to-le:

Zelo pridno delujejo nabiralniki na Dolenjskem, pa tudi v Ljubljani. Marljivi nabiralci za družbo so zlasti učitelji in učiteljice na Štajerskem; sploh se učiteljstvo zelo zanima za družbo. Za obrambni sklad se vsak mesec precej nabere. Ta denar pa se toliko časa ne sme vporabiti, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K. Manjka nam še nad 80.000 K (glej družbeno objavo v »Slov. Narodu« z dne 20. aprila t. l.)

Kako delujejo posamezne podružnice?

Pri nas, na Dolenjskem se prav marljivo deluje, akoravno smo reveži. Gorenjec je imovit, zasluži tudi, a za družbo stori malo, da — neka-

teri imajo popolnoma zaprte žepe, pa ne samo za družbo, temveč tudi za druga narodna društva. Evo vam nekaj tozadevnih podatkov:

V družbenem koledarju 1912, stran 111, najdemo sledeče prispevke podružnic:

1. Novo mesto ženska 1264 K, Novo mesto moška 340 K, skupaj 1604 K.

Kranj ženska 277 K 65 v, Kranj moška 250 K 10 v, skupaj 527 K 75 v. Novo mesto je prispevalo torej trikrat toliko kakor Kranj.

2. Sodražica 965 K 17 v, Škofja Loka 212 K 86 v.

Sodražica je prispevala štiri — do petkrat toliko, kakor Škofja Loka. Sploh je Škofja Loka prav hladna proti družbi.

3. Metlika 566 K, Kamnik moška 91 K 80 v, Kamnik ženska 140 K, skupaj 231 K 80 v.

Metlika je prispevala dva do trikrat toliko, kakor Kamnik! Kamnik bi lahko več storil za družbo!

Iz tega je jasno razvidno, da Gorenjska ni tako delavna, kakor Dolenjska. Izgovor, da morajo Gorenjci skrbeti tudi za druga narodna društva, ne drži. Mi, Dolenjci smo reveži; a naša narodna zavednost je večja, imamo pa tudi društva, na katera smo ponosni. Zapomnimo si to-le:

Tam, kjer deluje marljivo Ciril Metodova družba, tam so zavedni narodni ljudje — tam tudi druga narodna društva prospevajo!

Poglejmo malo še našo ljubljansko okolico, ter vzemimo zopet družbeni koledar 1912 v roke!

Na strani 111 beremo: podružnica Vič prispevala 880 K, podružnica Moste prispevala 474 K 47 v, podružnica Dobrunje prispevala 441 K 20 vin.

Kaj pravite vi Ločani k tem številkam?

Na strani 113 beremo: Posavje 42 K 40 v.

Toliko se je prispevalo na Posavju leta 1910. Koliko je dobila družba lanske leto in letos? Menda nič! Pač žalostno!

Popolnoma spe naši krasni kraji: Šmartno pod Šmarno goro in ono pri Kranju, Vodice, Smlednik, Sora, Rateče, Žabnica, Trboje, Mavčice, Besnica in ponosni Podgorci od Cerkljan do Trčiča, i. dr. Zdi se, kakor, da ti sicer plemeniti ljudje niti zmerjati s staro babnico, jaz mu pomolim pa starega goljufa pod nos; kratkomočno, beseda da besedo, in tako vsa se ravnsala, da je nabralo nad sto ljudi pred mesnico; ti so se smejali, smejali! In ta hrup je privabil stražnika, ta nama ukaže, da se morava dogovoriti pred komisarjem. Bila sva tam, in poslal nas je od sebe, da ni nobenega obsodil. Posihod hodim drugam po meso, in mu ne grem več niti mimo vrat ne, da se izognem vsaki spotiki.

Umolknila je. Duroy je prašal:

»To je vse?«

»To je vsa gola resnica, gospod! — starka mu je ponudila čašo žganja, ki jo je on odklonil, a tiščala je, da naj omeni v policijskem poročilu krivo vago tistega mesarja. Duroy se je vrnil v uredništvo in je sestavil odgovor.

»Anonimen dopisnik v »Rume« je stopil na prste ter se obregnil name radi stare žene, o kateri trdi, da jo je aretiral pravstveni policist, kar jaz zanikam. Sam sem bil pri gospe Aubert, ki ima najmanj šestdeset let, in pripovedovala mi je podrobno svoj preprič z nekim mesarjem radi tehtanja kotleto, na kar se je vsa zadeva poravnala pred policijskim komisarjem.

To je čista, gola resnica. Kar se tiče drugih podtikanih urednika »Rume«: preziram jih. Tudi ne odgovorjam na tako pisarjenje, ako pisec skriva svoje ime.

Georges Duroy.

ne vedo za Ciril Metodovo družbo. Živi pa vendar tam še nekaj zavednih ljudi, samo organizirati jih je treba. Na delo, dokler je še čas! Ali v teh krajih ni nobenega, da bi osnoval podružnico?

To so moje opazke glede Ciril Metodove družbe in odgovor na članek z Gorenjskega.

Želeti je, da se še kdo drugi oglasi in opiše razmere na Štajerskem!

Dolenjski.

Projekt za napravo kanalov zbiralnikov ob Ljubljani.

(Konec.)

5. Kleti. Bojazen, da bi mogla udreti vsled visoke napetosti na 287-30 m nad morjem voda v kleti, ni upravičena. Razen par kleti ne bo vsled te napetosti trpela nobena stavba. V prizadetih kletih pa bo treba izvršiti nekaj del, ki bodo izolirala te kleti, ali pa jim bo treba dno dvigniti. Sploh pa je struga Ljubljane, kakor so to dokazali tozadevni poskusi, obdana z nepropustno skorjo in šele, če bi se odprla ta skorja, bi nastala nevarnost za par kleti.

Inženir Roth pride v svojem izvedeniškem mnenju tedaj do zaključka, da naj se napravi zatvornica kakih 150 metrov pod Šentpetrskim mostom, obrežni zidovi naj se, če mogoče, napravijo do višine 291 metrov nad morjem, zbiralnika naj se zgradijo, če le mogoče, še pred regulacijo Ljubljane, zbiralniki naj se stekajo pod zatvornico v sredino struge, kjer odnaša potem deroča voda nesnago. Obstoječe glavne cestne kanale je zvezati z zbiralniki tako, da se stekajo ob času hudih nalivov desetkrat razredčene kanalske vode skozi izpuste nekoliko nad reguliranim dnom Ljubljane v zalezeno vodo. Dno pri kletih naj v prihodnje ne leži nižje kakor 287-50 m nad morjem.

Zupan gosp. dr. Tavčar konstatira, da se bosta zbiralnika iztekala v strugo Ljubljane pod zatvornico v sredino struge. Zatvornica bo imela troje vrat, ki se bodo odpirala navzgor in bo pad vode pri zatvornici tako močan, da bo množina vode, ki bo poleg tega vsled zatvornice zatvornice v Gruberjevem kanalu mnogo večja, kakor danes, vodo iz

Gospodu Walterju in Jaquesu Rivalu, ki sta pravkar prišla, se je zdel ta odgovor zadovoljiv, in sklenili so, da izide še tisti dan med dnevnimi vestmi.

Duroy je šel za časa domov, malo vznemirjen in razburjen. Kaj mu pač oni odgovori? Kdo neki je? Zakaj ta surovi napad? Pri srboritcih, kakoršni so žurnalisti, bi utegnili iti ta neumnost še daleč, zelo daleč. Slabo je spal.

Ko je prečital drugi dan svojo notico v listu še enkrat, se mu je zazdelo v tisku vse osatejša nego v rokopisu. Nekatere izraze, je menil, bi bil lahko ublažil.

Ves dan je bil kakor v vročici in tudi naslednjo noč je slabo spal. Zarjo je vstal, da bi si kupil tisto številko »Rume«, ki je imela prinesiti odgovor na njegovo izjavo.

Vreme je bilo zopet zahladilo, zmrzovalo je. Vodo v obcestnih jarkih je bil zasregel mraz kar na tekočem, in obrobjala je trotoarje z dvema ledenima trakoma.

Prodajalci še niso dobili časopisov in Duroy se je spomnil dneva, ko je prišel na svitlo njegov prvi članek: »Spomini afrikanškega chaseurja.« Roke in noge so mu drevele, so ga začele sketati, zlasti konec prstov: in jel je tekati okrog steklenega kioska, kjer je žedela prodajalka nad svojim ogrevalom; skozi okno ji je bilo videti: samo nos in rdeča lica izpod volnene kapuce.

(Dalje prihodnjik.)

LISTEK.

Lepi striček.

(Bel - Ami.)

Francoski spisal Guy de Maupassant. — Prevel Oton Zupančič.

Prvi del.

(Dalje.)

»Slavni reporter «Vie française» nas je danes poučil, da živi dama Aubert, katero, kakor smo poročali, je aretiral agent nevšečne pravstvene policije, samo v naši domišljiji. Dotična oseba pa stanuje na Montmartru, rue de l'Ecureuil, 18. Sicer pa le predobro razumemo, kakšno korist ali kakšne koristi bi utegnili imeti uslužbenci Walterjeve banke od tega, da podpirajo policijsko prefekturo, ki trpi njihova trgovinska podjetja. Referent, ki ga imamo v mislih, naj bi nam rajši prinesel katero svojih senzacionalnih vesti, ki so njegova posebnost: novice o smrth, ki se morajo drugi dan preklicati, novice o bitkah, ki se niso bojevale, važne besede vladarjev, ki sploh govorili niso, z eno besedo vsa tista poročila, od katerih se redi »tvrda Walter«; ali katero indiskretnost o večerih pri raznih uspešnih damah, ali o izvrstnosti gotovih izdelkov, ki so lepi v iri

nekaterim naših stanovskih tovarišev.

Mladi mož je bil bolj presenečen nego razjarjen; razumel je samo to, da stoji v listu nekaj zanj zelo neprijetnega.

Boisrenard je povzel: »Kdo vam je dal tisti podatek?«

Duroy se ni mogel spomniti in je premišljeval. Kar se domislil:

»A, že res, Saint-Potin.« — Potem je prečital še enkrat članek v »Rume«; kri mu je planila v obraz, tako ga je pogrel očitek podkupnosti.

Zavpil je: »Tako, trdijo, da sem plačan za...«

Boisrenard ga je prekinil: »Seveda, in to je za vas prav sitno. Šef je v teh rečeh zelo kočljiv. To bi se utegnilo v dnevnih vesteh ponavljati...«

Takrat je stopil Saint-Potin v sobo. Duroy je skočil proti njemu: »Ali ste videli notico v »Rume«?«

»Videl; in sem prišel pravkar od gospe Aubert. Živi že, ampak aretirana ni bila. Ta govorica je brez vsakršne podlage.«

Sedaj je šel Duroy k šefu, ki je bil nekam hladen in ga je gledal z nezaupnimi očmi. Ko mu je razložil slučaj, je gospod Walter odgovoril: »Pojdite sami k tisti dami, potem pa prekličite poročilo na tak način, da ne bodo o vas več kaj podobnega pisali. Mislim namreč na posledice. Nerodno je za list, za mene in za vas.

Na žurnalista ne sme leteti najmanjši sum, kakor na cesarjevo ženo ne.«

Duroy je vzel s seboj Saint-Potina za vodnika, stopila sta v voz in naročila kočijaža: »Monmartre, rue de l'Ecureuil, 18.«

V velikanski hiši sta morala plezati v šesto nadstropje.

Staruha v volneni jopi jima je odprla: »Kaj bi pa že spet radi?« — je dejala, zapazivši Saint - Potina.

Odgovoril je: »Pripeljal sem k vam gospoda, ki je policijski nadzornik, in bi rad poznal vašo zadevo.«

Spustila ju je v sobo in je pripovedovala: »Še dva sta prišla za vami, za novine, kaj vem katere.«

Potem se je obrnila proti Duroyu: »Tak ta gospod bi rad vedel?«

»Da. Ali vas je aretiral pravstveni policist?«

Vzdignila je roke: »Nikdar nikoli ne, gospod, nikdar nikoli ne. Tako - le - je bilo. Moj mesar dobro streže, ampak slabo vaga. To sem že večkrat zapazila, pa nisem nikoli besede prirekla; zadnjič pa zahtevam dva funta kotleto, seve, ker sta bila moja hči in moj zet pri meni, pa zapazim, da mi daje za nameček kosti od ostankov, že res, kosti od kotleto, ne rečem, ampak od mojih ne. Lahko bi si bila naredila od njih ragu, tudi ne rečem, ampak če zahtevam kotleto, potem ne maram ostankov od drugih. Jaz mu pravim, da tega ne vzamem, pa me začne

zbiiralnikov zelo razredčil in hitro odnesel naprej.

Mestni fizik gosp. dr. Krajc naglašja, da pomeni zgradba kanalov-zbiiralnikov za Ljubljano velik napredek z ozirom na njegovo asanacijo. S tem bo odpravljena tudi velika nevarnost ob času epidemij, zlasti če bi nastopila kolera. Pa tudi pri drugih nalezljivih boleznih bo mogoče strugo Ljubljaniče takoj izčistiti s tem, da se zatvornica odpre. Mnogo bo v sanitarnem oziru tudi pomagalo mestnemu delu na Prulah, kjer se še danes nahajajo velikanske greznice. Tudi pomisleki glede drč in izpustov za silo ne morejo biti veliki, ker je pričakovati, da pride v zajezeno Ljubljano precej čista deževnica. Vpraša samo, ali bodo ti izpusti za silo odprti, ali bodo izpeljani pod vodo. Želi, da se izpeljejo tudi drugi kanali pod zatvornico do sredine struge. Končno izraža prepričanje, da zadostuje ta sistem za Ljubljano za dolgo časa.

Nadineženir gosp. Prelovšek pojasni, da so drče in izpusti za silo projektirani pri vsakem glavnem cestnem kanalu. Drče se začno na najvišji točki nad izlivom v zbiiralnik ter se stekajo po posebnih kanalih 1 m nad bodočo regulirano strugo in 3 do 4 m pod vodo. Opozarja na to, da se bo stekala vsa voda skozi Ljubljano, ker bo zatvornica v Gruberjevem kanalu zaprta ter jo bodo odprli le ob hudih nalivih, tako da bo celo od zatvornice naprej razmerje mnogo ugodnejše, kakor je danes.

Občin. svetnik Rojina vpraša, kam bi se stekali kanali, če se mesto razširi onkraj Gruberjevega kanala ob Dojenjski cesti in bi tudi tam bila potrebna kanalizacija.

Nadineženir Prelovšek: Tudi na to se je mislilo pri tem projektu. Kanal bi bilo v tem slučaju speljati pod Grubarjevim kanalom, ali kakor bi kazalo, tudi nad njim. Stekal pa bi se v glavni zbiiralni kanal, ki se prične pri Grubarjevem kanalu.

Občinski svetnik Rojina vpraša ali je vsota 700.000 K proračunjena tudi za zgradbo drugih potrebnih kanalov, nakar mu pojasni nadineženir Prelovšek, da je ta vsota proračunjena samo za kanale-zbiiralnike, pri čemer pa se je oziralo tudi že na razširjenje kanalskega omrežja.

Deželni stavbni nadsvetnik Klinar konstatira, da je ta projekt pozdravljati v interesu mesta in osuševanja Barja. Zlasti pozdraviti je projekt tudi glede uspehov, ki jih pričakuemo od osuševanja Barja, ker bodo imeli Barjani ceno pot na trg. Pozdravljati pa je ta projekt tudi iz oziroma na aprovizacijo mesta, ki bo pozneje lahko dobilo z Barja mnogo več pridelkov, in posebno tudi iz oziroma na estetsko stran, ker bo Ljubljana z novo strugo zelo veliko pridobila. Glede napetja vode na višino 287-30 m nad morjem omeni, da je ta višina maksimum, da se pa lahko potem poskusov izkaže, da niti do te višine ne bo treba iti.

Trik novega projekta je, da se razbremenijo glavni dovodni kanali, predno se izlijejo v kanala-zbiiralnika ter ta dva kanala razbremenijo, vsled česar edinega je mogoče napeti vodo v zajezenem delu Ljubljane na tako višino. Pozdravlja projekt kot velik napredek v vsakem oziru.

Nadineženir Prelovšek razjasni, da je mogoče od Jubilejnega mostu navzgor vsled visoko ležečih zbiiralnikov napraviti tudi izpuste. Glavna zapreka je od Sentjakobskega mostu do Franciškega mostu zlasti na levem bregu, kjer bodo

dela za kanal kolidirala z deli, ki jih izvršuje komisija za osuševanje Barja. Tam je treba tudi drugače izdelanih kanalskih strani, ker so v nevarni bližini obrežnih zidov in se bo moral kanal celo deloma vzdigniti v obrežne zidove.

Občinski svetnik Ogrin pravi, da se bo najbrže prekoračila proračunena vsota 700.000 K in da bodo dela morda stala tudi 1.000.000 K, zato se naj ta projekt opusti in naj se polože rajši kanali tako globoko, da se bodo iztekali v Ljubljano, ki bo tekla pod jezom, ki ga naj napravijo pri Sentjakobskem mostu. K tem delom naj prispeva tudi komisija.

Nadineženir Prelovšek mu pojasni, da v prvi vrsti ni taksiirati teh kanalov - zbiiralnikov tako, kakor druge kanale, ker so ti kanali vse kaj drugega, kakor navadni cestni kanali. Tudi se ni bati, da bi se vsota 700.000 K prekoračila, ker je ves proračun napravljen na podlagi dunajskih cen.

Kar se pa tiče naprave zatvornice pri Sentjakobskem mostu in izpeljave kanalov v strugo Ljubljaniče pod zatvornico, tega mestni občinski svet ne more vzeti na svojo vest, ker bi to bila večna nevarnost za Ljubljano. Delo, ki je je treba izvršiti sedaj, ni samo za nas, marveč tudi za vse zanamce, ki bi nas preklinjali, če bi izvršili tako neopravičljivo izpeljavo kanalov.

Ako se ne zgrade zbiiralniki, je vrhu tega nedopustno, zajeziti Ljubljano skozi mesto; in pogled na regulirano ozko in globoko, breznu podobno strugo, bi bil silno neestetičen. V poletnem času in posebno ob suši, bi bilo vsled regulirane struge in večjega padca, le na robu obrežnih zidov stoječim omogočeno videti nekoliko tekoče vode. Ta mala voda bi si sčasoma napravila svojo posebnost vijujoč pot, tako da bi na marsikaterih mestih dotoki hišnih in tudi cestnih kanalov ostali popolnoma na suhem. Sanitarni nedostatk, ki bi na ta način nastali, se ne dajo opisati.

Občin. svet. Ogrin pravi nadalje, da pozneje ne bo več mogoče prati v Ljubljani.

Župan pojasni, da pranje v Ljubljani danes nikakor ne olepšava slike ob obrežju, da pa je danes, ko se iztekajo kanali v Ljubljano in ko pero perilo večinoma ravno v neposredni bližini teh iztekov, pranje v Ljubljani celo iz sanitarnih ozirov škodljivo. Našlo se bo nadomestilo za sedanje pranje v Ljubljani, voda v zajezeno Ljubljanični strugi pa bo morala ostati kolikor mogoče čista. Če bi se dovolilo pranje v strugi, bi imeli sredi Ljubljane v 14. dneh gnojnice. Od komisije pa ne moremo zahtevati, da bi strugo vsakokrat izprala, kadar se nabere dosti nesnage vsled pranja.

Občin. svetnik Bahovec se zavzema za zatvornico pri Sentjakobskem mostu, češ, da bosta Gradaščica in Mali graben nanesla veliko materijala, da bo tega materijala polna struga, zlasti ob jez, ker ne bo mogel naprej.

Nadineženir Prelovšek mu pojasni, da je stavljen že v vodopravni obravnavi zaradi zatvornice pogoj, da mora stavbni gospodar odstraniti vse snovi, ki se nabere vsled zatvornice. Da bi se pa zasula struga zlasti ob zatvornici, je prazna bojazn. Samo Gradaščica nosi s seboj več materijala. Voda pri zatvornici pa ne bo stala in padala čez njo, kakor čez kak jez, marveč, ker bo zatvornica od spodaj odprta, bo ves

materijal, ki bo prišel po Ljubljani, šel tudi naprej. To bo šlo s tako vedomo, da ni mogoče, da bi v strugi kaj obležalo.

Občin. svetnik Bahovec se s tem popolnoma zadovolji.

Deželni stavbni nadsvetnik Klinar dodaja, da bo voda odnesla ves nabrani materijal, če se bodo pri visoki vodi odprla vsa vrata zatvornice.

Občin. svetnik Marinko vpraša, če se kanali ne bodo zamašili, nakar mu pojasni nadineženir Prelovšek, da kažejo profili zbiiralnikov, posebno onih večjega premera, čez navadno mero zvišano jajčasto obliko, to pa vsled tega, da je omogočena hoja po zbiiralnikih v svrhu revizije in snajenja. Dimenzije posameznih zvišanih jajčastih profilov znašajo 100/200 cm 90/180-90/150 cm, tako da je mogoče delavcu z orodjem hoditi po kanalu.

Občin. svetnik Pammer želi izvedeti, kdaj bi bilo mogoče začeti z delom.

Glede na to mu pojasni inženir Roth, da bi bilo mogoče začeti z delom že danes, ker je gradivo, ki je potrebno za zgradbo kanalov, popolno in so tudi načrti za regulacijo popolnoma izdelani. Podatki so vsi zanesljivi in točni. Treba pa je še razpisa, vsled česar zadeli še ni mogoče začeti takoj. Dela sama pa se bodo izvršila coram publico, da se bo vsak lahko prepričal o njih temeljitosti.

Deželni stavbni nadsvetnik Klinar želi, da bi mestni magistrat, oziroma njega stavbni urad dovolil vprojele v načrte, tudi »Društvo inženirjev in arhitektov«, kar župan radevolje obljubi.

Župan se nato zahvali vsem udeležencem posvetovanja, zlasti inženirju Rothu. Delo je za Ljubljano tako velikega pomena, da se nam ne sme ponesrečiti. Zato tudi z veseljem pozdravlja prošnjo »Društva inženirjev in arhitektov« ter je prosil, da posvete njegovi člani vso pozornost temu, za Ljubljano vevlašemu vprašanju s strokovnjakega stališča.

Reformni srednješolski zavodi in naši odnošaji.

Spisal prof. Josip Wester.

I.

A. Gimnazije in realke.

Do leta 1908 smo imeli v naši državni polovici dva tipa srednjih šol: gimnazijo in realko. Nekatere gimnazije so imele v nižjih štirih razredih risanje kot obvezni učni predmet; to so bile takozvane realne gimnazije, ki pa jih smemo šteti za vso pravico med gimnazije, zakaj v višjih razredih se njih učni načrt popolnoma strinja z gimnazijskim.

Osnova gimnazijam je podana z odl. naučnega ministrstva z dne 15. sept. 1849, štev. 4667 v takozvanem organizacijskem osnutku (Organisationsentwurf). Ta osnutek je ostal skorj 60 let in dalje do danes kot splošno veljavni učni načrt. V tem je izražen namen gimnazije s sledečimi besedami: »Višja splošna izobrazba na podlagi bistvene uporabe starih klasičnih jezikov in njih slovstva; s tem obenem priprava za vseučiliške študije.« Popolna gimnazija obkroži iz 8 razredov: 4 tvorijo nižjo, drugi 4 višjo gimnazijo.

Višja gimnazija pripravlja za višjo; vendar dosega s tem, da vsak učni predmet relativno zaokroži in

zaključiti, enotno splošno izobrazbo, ki je za večje število življenjskih poklicev zaželjena (»erwünschlich«) in zadostna (»ausreichend«).

Višja gimnazija pa nadaljuje ta pouk na bolj znanstven način in je takorekoč pripravljajalica za univerzo.

Učni predmeti za gimnazijo so: a) splošno obvezni: verouk, latinščina, grščina, učni jezik (pri nas nemščina in slovenščina), zgodovina, zemljepis, matematika, naravoslovje, prirodopis in kemija, modrosl. propedeutika; v novejši dobi (po novem učnem načrtu) tudi še: lepopisje, risanje, telovadba; — b) relativno obvezni so deželni jeziki (v posameznih kronovinah različni); — c) prosti predmeti: moderni jeziki (pri nas na poedinih zavodih francoščina in laščina), petje, stenografija, dež. jeziki (ponekod); opisna geometrija; fizikalne vaje (ponekod); prostoročno risanje in telovadba, (dokler se ta dva predmeta ne uvedeta kot splošno obvezna v smislu novega učnega načrta). — Tako gimnazija, ki jo zvejo tudi »humanistično«, obstoji bistveno neizpremenjena že dvainšestdeset let, dve človeški generaciji sta se izobraževali na podlagi tega načrta, skoro že osem študijskih kolobarjev (turnusov) po 8 let je dovršeni.

Drugi tip dosedanje srednje šole tvori realka.

Kot organizacijsko osnovo za realke ima skoro vsaka kronovina svoje deželne zakone, ki so bili potrjeni okoli l. 1870. Samo za realke na Kranjskem, Goriškem in v Trstu so izšle posebne ministrske naredbe v l. 1870-72; tako velja na pr. za realko v Ljubljani min. naredba z dne 31. maja 1871, štev. 2431. Po tem takim so realke v primeri z gimnazijami dokaj mlajši zavodi; najstarejši štejejo nekaj več ko 40 let svoje zgodovine.

Namen realke je: 1. podati splošno višjo izobrazbo s posebnim ozirom na matematično-naravoslovne stroke; 2. pripravljati za višje strokovne šole, t. j. za študije na politehničnih visokih šolah, na gozdarskih in rudarskih akademijah itd., torej za višje šole, temelječe na realnih učnih predmetih.

Popolne (velike) realke imajo po 7 razredov in se dele v nižje in višje realke. Nižja realka (4-razredna) pripravlja za višjo in nudi do neke stopinje zaokroženo višjo izobrazbo tistim, ki hočejo, dokončavši te razrede, stopiti v praktično življenje.

Višja realka (3-razredna) izpopolnjuje učno snov nižje realke in pripravljata zlasti za višje študije, temelječe na matematično-naravoslovnih vedah. Višja realka ne obstoji (kakor tudi ne višja gimnazija) sama za se, ampak je vedno v zvezi z nižjo realko ali pa tudi s štiri razredno realno gimnazijo (starega tipa).

Učni predmeti na realki so (slično ko na gimnaziji) a) obvezni: verouk, jeziki (učni jezik, deželni in moderni jeziki), zgodovina, zemljepis, matematika, prirodopis, kemija, fizika, opisna geometrija, prostoročno risanje, telovadba. — Kar se tiče učnega, oz. deželnega in modernega jezika, veljajo v raznih kronovinah posebne naredbe. — b) Relativno obvezni (v raznih deželah razni). — c) Neobvezni ali prosti (različni). — Na realki torej v jezikovnem pouku ni tiste enotnosti, kakor je na gimnaziji; naravno, ker so realčni zakoni v posameznih deželah v soglasju s praktičnimi potrebami dotičnih pokrajin. In prav v tem tiči

prednost realnih študij pred gimnazijami.

B. Reformni zavodi.

Kakor znano, je zborovala na Dunaju v dneh gd 21. do 25. januarja l. 1908 od naučnega ministrstva sklicana srednješolska enota, katere so se udeležili poleg šolnikov zastopniki ministrstva, znanstveniki, pedagogi in visokošolski profesorji, vojaški dostojanstveniki itd., tudi zastopnice ženskih vzgojevalnih zavodov.

Uspeh te enote se je pokazal še isto leto v naredbah naučnega ministrstva z dne 8. avgusta 1908, štev. 34.180. S tem odlokom se je namreč načelno dovolilo, da se smejo (po leg obstoječih 4-razrednih realnih gimnazij; že l. 1907 je bilo naučno zirani osemrazredni zavodi, t. j. osemrazredne realne gimnazije (tip A). Razun teh se sme tudi poskusiti z reformnimi realnimi gimnazijami (tip B). To sta dva nova reformna tipa srednje šole. Tretji pa je takozvani »dečinski tip« (tip C) realne gimnazije; že l. 197 je bilo naučno ministrstvo dovolilo, da se občinska realna gimnazija v Dečinu ob Labi preosnuje v višjo realno gimnazijo s posebnim učnim načrtom. Sedaj je ta zavod v upravi države in tvori takozvani »dečinski tip«.

Tako torej imamo v državi troje vrst reformnih zavodov. Že ta trojnost kaže, da se sedaj še poskušajo, kateri tip se najbolj obnese. A že vsa znamenja kažejo, da se bo najprej in najbolj udomačila osemrazredna realna gimnazija (tip A). Po statističnem pregledu za leto 1910/11, izdanem od naučnega ministrstva v naredbenem listu dne 15. januarja 1911, je bilo v tostranski državni polovici 296 gimnazij; med temi 21 malih gimn., dve 4-razr. realni gimn. (starega značaja), 3 male realne gimn., 215 velikih gimn., 4 realne in velike gimnazije, dve veliki realni gimn. (star. znač.) 47 osemrazr. realnih gimn. (tip A) in dve reformni realni gimnaziji (tip B). Med temi se preosnavlja 34 gimn. gimnazij v realne, oz. reformne gimnazije in štiri realke v realne, oz. reform. gimnazije.*

Preden se spustimo v nadaljnje razmotrivanje, je treba te zavode točneje označiti po njih bistvu in učnem načrtu.

Tip A. Realna gimnazija ima 1. osem razr. (prejšnja realna gimn. le štiri nižje); 2. od 3. razr. dalje se poučuje mesto grščine kak moderní ali deželni jezik (franc., angl., ital. itd.); 3. realnim učnim predmetom je dolo-

* Statistični pregled za pričetek l. 1911/12 je objavil naredbenik naučnega ministrstva št. 1 z dne 1. januarja 1912. Na podlagi teh podatkov je stanje srednjih šol v Avstriji v tekočem šolskem letu sledeče: Vseh gimnazij je 316; med temi 20 malih gimn., 2 štiri razr. realni gimnaziji, 4 male real. gimn., 218 velikih gimnazij, 4 realne in vel. gimn. 2 veliki real. gimn. (starega tipa), 62 osemrazr. gimn. (tipa A) in 4 reformne realne gimnazije (tipa B). Potemtakem je poskočilo skupno število gimnazij od lani letos za 20 zavodov; prirastek 8-razr. realnih gimn. je 15 zavodov, reformnih realnih gimn. 2 zavoda. — V presnavljanju v 8-razr. real. gimn. je 33 gimnazij in 3 realke; razun tega se nadaljuje realne paralelke na 7 gimnazijah; v reformno gimn. se presnavljata 2 realki, v realno gimn. dečinskega tipa pa 1 gimnazija J. W.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Sedmi del.

(Dalje.)

»O, ko bi mogla moja duša govoriti,« je vzkliknila Nina. »Tvoje besede so zame blaženstvo. Ali bi se mogla dotakniti tvoje roke in pogledati v tvoje oči pa bi ne vedela, da ti je ljubša smrt kakor pa sramota. Rienzi, ko sva se ločila — z žalostjo, a ne brez upanja — kaj si mi takrat rekel?«

»Dobro se tega spominjam,« je odgovoril tribun. »Rekel sem ti, skrbi na cesarskem dvoru, da ne ugasne zanimanje za našo stvar. Ti si mlada in lepa — in na dvorih je mnogo izpridenih sirovih čestilcev. Ne svarim te, ker bi bilo to pod mojo in pod tvojo častjo. A pustim ti moč, da moreš umreti. In s temi besedami, Nina, — — —«

»Je tvoja trepetajoča roka položila v mojo roko to-le bodalo. Živa sem — ali je treba, da še kaj rečem?«

»Moja plemenita, ljubljena Nina — povedala si dovolj. Ohrani bodalo!«

»Dokler se ne vidiva na Kapitolu v Rimu!«

Zaslišalo e je rezko trkanje na vrata. Nina se je hitro ognila s pla-

ščem in se pokrila s širokim klobukom.

»Skoro bo polnoči,« se je oglašil ječar.

»Že grem,« je rekla Nina in obrniti se k Rienziu je šušljala: »In ti moraš svoje misli zbrati. Obožuji svojega sijajnega duha. Ah — kaj se morava že zopet ločiti? Kako mi ugaša pogum.«

Navzočnost na vratih stoječega ječarja je vzela slovesu grenkobo s tem, da ga je skrajšala. Paž je jetniku poljubil roko in je zapustil celico.

Ječar se je trenotek obotavljal, potem je položil na mizo pergament — pozivnico pred sodišče, določeno za preiskavo proti tribunu.

VI.

Slutnja ne vara. — Mašnik in vojak.

Gredoč po stopnicah nizdol, je Nina srečala Alvareza.

»Lepi paž,« je rekel Spanec veselo, »ti se torej zoveš Villani, kakor si rekel, Angelo Villani. Zdi se mi, da poznam tvojega bratranca. Bodi tako priazen, mladi gospod in stopi v to sobo, da izprazniva vrč vina na zdravje tvoje dame. Rad slišim kake novice o svojih starih prijateljih!«

»Drugikrat,« je rekel laži-Angelo in se zavil še tesneje v svoj plašč.

»Pozno je že in meni se mudi.«

»Ne,« je rekel Spanec. »Tako lahko mi pa ne uideš. Kreпка je prijel Nino za ramo.

»Izpusti me, gospod,« je ponosno velela Nina, ki bi se skoro zjokala, tako razburjeni so bili njeni živci.

»Ječar — na tvojo odgovornost — odprti vrata!«

»Tako vročekrven!« je dejal Alvarez, ki se je čudil toliko dostojanstvenosti navadnega paža. »Nisem te hotel razžaliti. Ali te smem jutri obiskati?«

»Jutri — da,« je rekla Nina, ki je že komaj čakala, da bi odšla.

»Med tem te pa spremim do doma,« je dejal Alvarez. »Spotoma se lahko še kaj pomeniva.«

Ne da bi se zmenil za ugovore Nine, je šel sledil.

»Tvoja milostiva je jako lepa,« je govoril. »Njena najmanjša želja je najodličnejšim plemičem v Avignonu ukaz. Mislim, da je iz Neapolja — kaj ne? Kaj si nem, lepi mladenič?«

Ni bilo odgovora, domnevani paž je bežal, da ga je počasi Spanec komaj dohajal. Vse prizadevanje Alvareza ni nič pomagalo; prišedši do palače gospe Cesarini, je Spanec spoznal, da mu je paž utekel v hišo.

»Kuga naj vzame tega dečaka,« se je ljutil Alvarez. »Če se bo kardinalu tako godilo, kakor njegovemu slugi — potem bo eminenca srečen.«

Spanec se ni nič veselil razgovora s kardinalom, ki je zmagoval svojih uslužbencev vedno sodil le po njihovih uspehih. Stopivši v sobo, je Alvarez našel kardinala v resnem in živahnem pogovoru z nekim kavalirjem, ki je imel zavrhane brke in ki se

mu je izpod plašča blestel oklop. Alvarez se je zadovoljno umaknil, kajti misli kardinala so se bavile v tem trenotku s povse drugimi stvarmi in ne z ljubeznijo in ostale so osredotočene na te stvari vso noč.

Pogovor med Albornožom in njegovim gostom je bil kmalu končan in tujec je vstal.

»Sodim, gospod kardinal,« je rekel tujec, opirajoč se ob kratki široki meč, »da bova kupčijo srečno sklenila. Dajte desetisoč goldinarjev in moj brat zapusti Viterbo in ponese gromske strele svoje čete v Rimini. Vi z vaše strani...«

»Pa se zavežemo,« ga je prekinil kardinal, »da cerkevna armada ne bo nikjer ovirala vojnih podjetij vašega brata — med nami je torej mir. Vojak razume vojaka.«

»Beseda Gileasa Albornoza, sina kraljevske rodovine aragonske, jamči, da kardinal ne bo prelomil zveštobe,« je vitez smehljaje odgovoril. »Pogajal sem se namreč z vami ne kot s kardinalom, nego v vaši prejšnji lastnosti.«

Albornož je bil prevelik politik, da bi bil na to razlikovanje kaj omenil. Dal je tujcu roko in ta jo je poljubil z veliko spoštljivostjo. Kmalu potem so zvenele njegove ostroge na stopnicah.

»Zmaga!« je zaklical Albornož in je razprostri roki. »Zmaga — zdaj si moja.«

Kardinal je naglo vstal. Spravil je svoje papirje v železno skrinjo,

odprl skrita vrata in stopil v sobico, ki je bila bolj podobna meniški celici, kakor prebivališču znamenitega kneza. Nad čisto navadnim, iz desk napravljenim ležiščem so visele meč, bodalo in preprosta podoba bogorodice. Ne da bi poklical Alvareza, se je kardinal razpravil in je čez nekaj trenotkov trdno zaspal.

VII.

Vanclose. — Obnovljenje starega poznanstva.

Naslednjega dne je vitez, ki smo ga spoznali v prejšnjem poglavju, že zgodaj zjutraj jezdit po prijazni zeleni stezi nekaj milj od Avignona. Prišel je končno v divje romantično dolino, po kateri teče ona prelestna reka, čije imenu so Petrarcove pesmi pripomogle do slave. Po skalah zarovarova in med čarnimi bregovi, okrašena z vodnimi cveticami je tekla tod kristalnočista Sorgja. Od tod naprej je pokrajina postala mračna. Vskakovrstne fantastične skale so stisnjevale dolino, iznad teh skal pa je šumelo nešteto potočkov. Kjer je bila scenerija najbolj divja, tam se je dolina naenkrat razširila in se spremenila v lep, obdelan vrt, kjer je izpod zelenja gledala majhna nizka hišica. Jezdec je bil v dolini Vanclose in pred njim sta ležala vrt in hiša Petrarce. Malomarno je jezdec pogled objel ta kraj in samotnega človeka, ki je zamišljen stal na bregu reke, potem je nadaljeval svojo pot.

čen širši obseg in odmenjeno več časa.

Tip B. Reformna realna gimnazija je na nižji stopnji (4. razr.) nekaka nižja realka, torej brez latinščine in brez grščine; višja stopnja (4. razr.) pa dobi gimnazialni značaj s tem, da se poučuje od 5. razr. dalje latinščina kot obvezni predmet; grščine se sploh ne uče, a mesto nje kakega modernega ali deželnega jezika.

Tip C. V prvih dveh razredih so še učenci združeni in se uče vsi po enotnem načrtu, tudi latinščine. V tretjem razredu se učenec odloči ali za gimnazialno ali za realno smer; v prvem slučaju se uči grščine, v drugem pa francoščine kot obveznega predmeta, dočim ostane v ostalih predmetih pouk skupen.

To velja za 3. in 4. razred. V 5. razredu pa se prične popolna delitev: realisti opuste lat. kot obvezen predmet, a se je uče lahko še nadalje neobvezno; zato pa se uče tekmo višjih 4 razredov še angl., kemije in opisne geometrije. — Gimnazijci pa se uče še nadalje latinščine; prost predmet postane zanje prostoročno risanje, ki je v nižjih razredih za vse obvezno; razun tega se lahko uče franc., angl., opisne geometrije in kemičnih vaj kot prostih predmetov. V višjih razredih je torej popolna delitev v realni in gimnazialni oddelke; od l. 1910/11 pa imajo na tem zavodu še poseben realno-gimnazialen oddelke, torej trojno cepljenje (»dreifache Gabelung«).

(Dolje prihodnjič.)

Socijalni pregled zagorskega proletarijata.

Z ozirom na v »Slovenskem Narodu« od sobote, dne 11. maja t. l., št. 108, tretji stolpec na drugi strani, pod gorenjim naslovom in debelo tiskanimi podzaglavljema »Sodrug Mrak« in »Res je, da bi kmalo pozabili« objavljene beležki, zahtevam, sklicuje se na § 19. tiskovnega zakona, da v zakonitem roku, na ravno istem mestu in z enakimi črkami objavite naslednja stvarna popravka:

»Sodrug Mrak...« Ni res, da se mi je v Zagorju kdaj kaj nepričljivega zgodilo — res pa je, da se mi v imenovanem kraju ni nikdar nič nepričljivega zgodilo.

»Res je, da bi kmalo pozabili...« Ni res, da bi, kakor to pod celotnim člankom podpisani »Opozicijonci jugoslov. soc. dem. stranke« v Zagorju namigavajo, bili v stanu, če bi prišel v Zagorje, povedati mi kake »grehe, ki so zelo umazani« — temveč je res, da imam v ožiru na moje nekdane poslovanje kot šef-urednik »Tobačnega delavca« popolnoma čisto vest in mi torej zato ni treba hoditi v Zagorje.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Kocmur.

V Ljubljani, 11. maja 1912.

Italijansko - turška vojna.

V Egejskem morju.

Italijanski admiral Viale poroča, da je dospela vojna ladja »Napoli« včeraj jutraj pred otok Piscopi, vojna ladja »Roma« pred otok Nisyros in vojna ladja »Pisa« pred otok Kalymnos. Vojna ladja »San Marco« je dospela pred otok Leros, »Amalfi« pred otok Patmos. Vojne ladje so pozvale turško vojaštvo na teh otokih, da naj se uda. Oblastvene organe in turške vladne uradnike so vjeli in vkrcali na raznih ladjah. Med vjetimi so trije kajmakami in 4 mudirji.

Kakor poročajo iz Smirne, je dospelo tja včeraj jutraj 20 italijanskih vojnih ladij, ki so nato zopet odplule v južni smeri.

Baje so Italijani zasedli tudi otoke Scarpanto, Kasos in Kasteloriso. Vsi ti sedaj zasedeni otoki tvorijo v družbi z Rodosom in otokom Stampalia vrata v Sredozemsko morje, vsled česar Turčija ne bo mogla odposlati niti ene ladje proti Libiji.

Kakor poroča »Sabah«, se potrjuje vest, da je bil vali turškega arhipela Subbi beg od Italijanov vjet. Vali je bil pred par dnevi nadzoroval otoke v Arhipelu ter je skušal, ko se je vrnil, priti k turškim četam v gorah, kar pa so italijanski vojaki preprečili. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Rima, da so Italijani zasedli tudi njegovo premoženje v znesku treh milijonov lir ter to vsoto dodelili državnemu zakladu. Ta vest je malo verjetna, ker je v direktnem nasprotju z jasnimi določbami mednarodnega prava, ki zahteva, da sovažnik tudi v vojnem času respektira privatno premoženje.

Iznajni Italijani.

Turški ministrski svet je sklenil izgnati vse Italijane, ki žive v Carigradu, kakor hitro zasedejo Italijani še kak otok v Egejskem morju.

Mirovno vprašanje.

Kakor poroča zastopnik pariške poročevalske centrale, dospe novi nemški poslanik še danes v London. Marschall ima baje nalog, da pritisk pri sporazumu med Nemčijo in Anglijo na italijansko vlado, da jo pregovori k skorajšnemu sklepu miru. Turška vlada se je baje izjavila Marschallu nasproti za sprejemljive mirovne pogoje.

Štajersko.

Iz Celja. Piše se nam: Danes, 13. maja, so naši nemški nacionalci priredili po dvojezičnem Celju cvetlični dan za »Schulvereine«. Vse nemške lepote (!) so nabirale po ulicah s cvetlicami za to napadalno, narodnostno hujskarijo sejo družstvo. Častnikom 87. pešpolka, kolikor jih je tu v posadki, bi človek prisojal, da se ne bodo udeleževali in podpirali prireditve, ki je naperjena proti večini spodnještajerskega prebivalstva, proti narodu, čegar sinovi služijo cesarja baš v 87. pešpolku. Ali kaj še! Dopoldne sem bil priča jako vabljivemu prizoru. Trije častniki 87. pešpolka, dva poročnika in en nadporočnik, so letali z dvema dekletoma sem in tja po Kolodvorski ulici ter prodajali cvetlice. Eden je celo imel kosarico s cvetlicami okrog vratu.

Iz Celja. V soboto se je pričelo na Meščanskem strelišču v Zavodni tekmovalno streljanje v spomin stoletnice obstoja nemškega strelskega društva. Udeležba ni videti baš obilna, očitno je mnogo napovedanih gostov iz strahu pred — Celjani izostalo. Med onimi, ki so prispevali za tekmovalne nagrade, vidimo tudi štajerski deželni odbor. Očencem v štajerskem deželnem odboru se še torej ne godi baš slabo, ker lahko za nepotrebne stvari zapravljajo denar davkoplačevalcev. Bo jih treba še temeljiteje izstradati.

O občinskih volitvah v Kamnici pri Mariboru čitamo v »Straži«: »Zadnji teden, posebno pa dan pred volitvijo, so švigali Mariborčani (to se pravi mariborski Nemci) od volilca do volilca. Posebno se je obdelovalo nevedne in omahljive s sladko vinsko kapljo. Pri agitaciji za nemškotarsko stranko so se največ trudili c. kr. davčni uradnik Doleček, nadučitelj Hofbauer, bivši častnik Zergolern, trgovca Grubitsch in Pösch iz Maribora ter klobučar Bregar iz Maribora. Slovenci smo bili prepričani, da če zmagamo, bomo doživeli nasilni agitaciji nasprotnikov zmagali v 3. razredu s skromno večino. Ko smo pa zvedeli, da so nasprotniki s pomočjo vina, šnopsa in guljaža dobili na svojo stran nekaj nezavednežev, smo vedeli, da propademo. Naši kandidati v 3. razredu, Ledenik Jožef, Hlebič Ivan in Maček Juri so dobili 24, nasprotniki po 28 glasov. Naskočili smo tudi 2. razred, v katerem je šlo le za par glasov. Razmerje je bilo tudi pri izidu 8: 11. Slovenci Sede-nik, Lorbek in Doško so dobili 8, nasprotniki 11 glasov. V 1. razredu se Slovenci volitve nismo udeležili, ker razpolagamo samo z 2 glasoma od 11.« Slovenskim agitatorjem, kandidatom in vsem, ki so se trudili za zmago slovenske stvari v Kamnici, gre vse priznanje. Vendar pa ne smemo prezreti enega: naše delo in naš napor ne bode nikoli imel v okoliških občinah mariborskih uspeha, ako se bomo zanimali za stanje naših volilcev le takrat, kadar je že treba v bitko. Nemce smo s svojimi nastopi v Krčevini, Kamnici, Tezni, Rošpohu itd. opozirili, da hočemo v teh občinah kaj veljati — in ne dvomimo, da bodo ti sedaj napeli vse sile za gospodarsko in politično organizacijo svojih volilcev, osobito pa se bodo vrgli na znano fabrikanjo volilcev, tako da se bodo v prihodnje čutili varne. Posnemajmo jih! Vpitje o volilnih goljufijah nasprotnikov in agitacija edinole ob volitvah ne bo nemškotarjem prav nič škodovala. Treba bo za Maribor in okolico posebne gospodarske obrambne organizacije ali pa energično delujočega narodnega sveta, v katerem bodo zastopani vsi mariborski politični in gospodarski činitelji.

Več dela. Iz Maribora nam pišejo: V uvodniku zadnje »Straže« se bavi članek z občinskimi volitvami v Kamnici pri Mariboru. Člankarjeva izvajanja so mestoma preveta nekega optimizma, ki vzbuja v človeku vse preje kot dobro, zadovoljno razpoloženje. Ker gre za narodno ogroženo okoliško občino, nočemo vzeti v pretres strankarsko-političnega momenta, marveč zgolj le narodnoobrambne. In tu ne moremo prihraniti klerikalcem očitanja. Že pred enim letom so si klerikalci lastili nekako suvereno pravico skrbeti za narodnostno dobrobit Kamnice; proglasili so jo za nekako neomejeno svojo domeno. Govorili so na »shodih«, pisali o dobrouspelih sestankih, prireditvah itd. V svet so vrgli vesti, polne zmagoslavja in mi — smo jim verjeli! Pa glejte čudo — prišel je 9.

maj in v Kamnici so zmagali nemškotarji. V Mariboru in njegovi okolici smo prišli do trenutka, v katerem se mora stanje Slovencev ali obrniti na boljše ali pa — na slabše. In ravno zato so nam besede ostre in pikre. Maribor in njegova okolica potrebuje — in to nujno — krepih, neomahljivih, a pred vsem vsežih moči, katerim bode prva in zadnja naloga, dvigniti in utrditi narodno zavest Slovencev. Prepričani smo, da nam bode odgovorila »Straža«, da dela S. L. S. v to svrhu z vsemi močmi. Ne, to ni res. Veliko razburjanja na dan volitev, veliko očitanja dan pozneje, a preje? Celo leto je bila Kamnica — kot najbližje ležeči kraj — zapuščena, dremala je ter čakala — boja samoobsebi umevno zmage pristašev S. L. S. pri občinskih volitvah. A »Stražini« gospodje ne delajo radi tam, kjer je težko in takrat, kjer in kadar treba zastaviti sile za kaj drugega kot politično koritarstvo. Tokrat so kamniški nemškotarji zmagali le s par glasovi večine. Slovenski naskok je bil vkljub nebriznosti klerikalcev in ostalih mariborskih »zavednih« Slovencev še dokaj časten, kar pa pride na račun kamniških Slovencev samih, a ne na račun »S. L. S.« Res je, da je opažati neko veselo bojno razpoloženje povsod na deželi, a kaj, ko tega razpoloženja ne izrabljamo pravočasno niti ga ne skušamo poglobiti, poostri takrat, ko je prilika dana. Kamnica sama pa je zopet enkrat živ memento Slovencev v Mariboru, kako nujna potreba je že postal — boj in prebujenje iz nezasižne apatije, v katero smo — žal — v zadnjem času zabredli.

Značilna sodba. Iz Maribora nam pišejo: Pred par večeri nas je sedelo v restavraciji Južnega kolodvora družba Slovencev. Pridružil se nam je v Mariboru dobro znan in v najširših krogih vrlo spoštovan Nemec, krščanskosocijalnega političnega prepričanja. Kmalu smo zašli v prav živahne razgovore o tem in onem in končno tudi na politično življenje med nami Slovenci. Gospod, ki mnogo potuje po Slov. Štajerju, Kranjski in Primorski, je rekel z resnim sočustvujočim glasom: »Če boste živeli in imeli kot majhen narod življenje tudi za bodočnost, potem se najprej iznebite nadvlade in vpliva — vaše slovenske klerizije. Kajti ta vam demoralizira ves narod moralno in fizično (»sie demoralisiert Euch die Nation physisch und moralisch«). Brez nadaljnega komentarja.

Priznanje. Iz Maribora nam pišejo: »Straža« z dne 12. aprila piše pod naslovom »Mariborski Slovenci«: »Ako opazujemo pokret mariborskih Slovencev, pridemo do prepričanja, da stoji na vrhuncu takozvane moderne kulture. Oni so internacionalni, interkonfesionalni, plavajo sploh nad vsakim še sedaj vdomačenim naziranjem... Vemo, proti komu je obrnjena ost, vendar da se proti zopetnemu repenčenju »Straže« zavarujemo, bodi tem potom postavljeno vprašanje: Kdo je našim desolatnim razmeram v Mariboru največ in najbolj kriv? Vsek poštenjak, če ni črno lakiran, nam bode takoj odgovoril, da oni, ki gredo za S. L. S. Ona je bila, na katere prizadevanje se je pričel boj Slovencev proti Slovincu v Mariboru. Saj je bil vendar prvi korak, ki ga je storila v Mariboru — narodno izdajstvo. Ali ne, gospoda? Morda, če vam ni lanska avgustova vročina zaparila preveč možganov, se še spominjate zadnjih državnozbornih volitev, ko ste bili med Slovenci pač jedini, ki so vrgli puško v koruzo in — volili nemškotarijalno. Ali ne. Ali se vi ne spominjate gotovih »ukazov« nj. prevzv. knezoškofa, štirindvajset ur pred volitvami. Molčite torej z očitani: »Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce...«

Zopet ogrožena slovenska postojanka. Iz Maribora nam pišejo: Z vedno hušjo silo in podvojenem nestrpnostjo trka nemška brutalnost na najizpostavljenjšo severno točko slovenske posesti — Slov. Gorice. Korak za korakom napredujejo oni in ped za pedjo domače, slovenske zemlje jim prepuščamo mi. Ne dovolj na tem, da v Mariboru samcem držimo razun »Družbe sv. Cirila in Metoda« roke križem in se naslajamo v presladki narodni mlačnosti, puščamo celo, da nam v neposredni bližini roka tučjeva, roka nemških brezdomincev, grabi in krade kos za kosom. V kakšni nevarnosti je naša posest v St. Ilju! Komaj se držimo, a kdo, kdo se da vzdramiti, preprositi, da bi šel tjakaj in dramil sistematično naš rod. In sadi v malomarnosti. Glejte jih! Že napreduje nemški naval ob železni cesti, že se je vgnejdil v divni Pesnici! — Začeli se nismo niti v najbližnji okolici in že se prirejšajo med našimi sosedčani, med Nemci, nove zbirke za Kernstockovo šolo v Pesnici. In kakšen aparat je na delu! Od obitelji do obitelji pobirajo naši narodni nasprot-

niki teden za tednom in plačilo truda — mastni tisočaki. Vsako društvo tekmuje, da bi nabralo čim večje, čim izdatnejše vsote in vrhu tega si pomaga še s koncerti in predstavami, katerih čisti dobiček odpade potem namenom germanizacije. Ker z lastnimi močmi ne morejo, so narobili igralce graških odrov, da jim pomorejo vpripori na mariborskem odru Anzengruberjevo dramo »Der Pfarrer von Kirchfeld« k povzvišenju nabranega sklada. Toda, dobro vedoči, da nas ne hipnotizira nič bolj, nego če jim govori sin lastnega naroda, poklicali so tudi še župnika Kernstocka, tega slavnoznane-ega Slovenozrca, da spregovori »ein packend Mahnwort« v Pesnici, nemški predstraži. Tako daleč smo torej srečno dospeli. Zopet je zavzdignil nemški Miha svoj bič in kmalu nas vseka zopet po členu našega narodnega telesa, če se v dvanaesti uri ne zavemo in ne dvignemo proti temu novemu nasilju glasen protest. Še ni prepozno, a kmalu, le prekmalu bode, če ne pohitimo še pravočasno v Pesnico ter započnemo boj v obrambo naše narodne svetinje tik pred vrati Maribora samega. Pustimo komoditeto in posvetimo vsaj nedelje in praznike v narodno probujevalne namene.

Iz Maribora. »Marb. Zeit.« poroča, da je v samostanu šolskih sester v Mariboru znova izbruhnila škrlatica, katera je že pobrala eno dekle, neko Plevčak iz rogaške okolice. List silno ostro graja sanitetne razmere v tem zavodu in zahteva radikalnih sredstev za njih zboljšanje. Obenem seve — saj prilika je ugodna — piše proti obisku šolskega vrtca, ljudske šole in učiteljskega v zavodu šolskih sester. — Ako bode obisk šolskega vrtca in ljudske šole radi tega žalibože zelo upravičenega hujskanja res trpel — in obdobje vati je tiste starše, ki pošiljajo danes še svoje otroke v zavod šolskih sester — bode krivo vodstvo zavoda šolskih sester in posredno glasoviti zdravnik dr. Turšič. Med drugimi je tudi nujna dolžnost glavnega vodstva C. M. D., da se zanima za razmere v mariborski samostanski šoli. Komaj je javnost nekoliko pozabila na zadnjo, skrajno mučno afero s škrlatico, pa je že po poročilu »M. Z.« zopet škrlatica tu. Pravi se, da eksternistinje ne smejo več v zavod; kaj se pa lahko zgodi z internistinjami? Starši teh deklet bodo govorili v velikih skrbih, zato bi šolske sestre dobro storile, ako bi javnost pomirile, pa ne samo z izgovori temveč z resnim in verjetnim zatrdilom, da se je zgodilo vse za omanjenje bolezn. Zdravnik dr. Turšič pa bode morda vendar našel kaj časa za korenito zboljšanje sanitarnih razmer v zavodu. Seveda če se mu zopet ne bo mudilo na kolodvor.

Škrlatica. Iz Maribora nam pišejo: Na zavodu šolskih sester v Mariboru že zopet razsaja nekaj časa sem škrlatica kot malone vsako leto, samo žal, da je tokrat v njenem spremstvu tudi — bela žena smrt. Tako je pobrala dne 2. marnika t. l. hčerko vdove gospe Plevčak pri Rogški Slatini. Za eksternistinje vadi-nice je šola zaprta. — Če človek pre-mišluje v takem slučaju, ko sliši, da je na tem zavodu smrt zopet pobrala mlado življenje, se ni v stanu vzdržati drgetavice. V malo letih je to že četrta ali šesta slučaj smrti. Sicer ne, da bi bila morlika morja vedno otroška bolezen. Huje nego ta, razsaja tuberkuloza in jetika. Koliko šolskih sester smo poznali še pred leti in — koliko jih je še danes? Druga za drugo ginevajo v prerane grobove in prostor na mestnem pokopališču se širi in rase. Nehote se nam vsiljujejo želje, da bi vendar enkrat posegle vmes oblasti in preiskale ta zavod glede njega zdravstvene kakovosti. Nimamo namena, oškodovati zavod kot tak pred javnostjo, a vsako leto je na stotine in stotine naših hčera v njem in vse so izpostavljene isti nevarnosti. In končno — koliko nadebudnih naših deklet je že pomrlo v najlepših letih, ko so komaj zapustile zavod, ali pa še med študiji na znakih — tuberkuloze in jetike.

Drobne novice. Graška trgovska akademija bo obhajala dne 4. novembra 1913 50letnico svojega obstanka. Za pripravo slavnosti ob tej priliki se je sestavil poseben odbor, obstoječ iz 32 nekdanjih učencev akademije. — V Trbovljah je 8. maja železniški sprevodnik Franc Kovačič iz Spod. Šiške tako nesrečno padel z železniškega voza, katerega je zaviral, da si je strl levo nogo. — Iz Maribora. Trgovec Tischler ima konja, ki je zelo plašljiv. V nedeljo popoldne se je peljal z njim kočijaž Salamon po Tegetthof. ulici. Na oglu Kokošine-kovega drevoreda pa se je konj splašil vsled nekega avtomobila in prevrgel voz. Kočijaž Salamon je tako nesrečno priletel z glavo ob plakat-terški stebel, da si je prebil lobanjo in oblezal na mestu mrtve. Zapustil je vdovo in tri otroke.

Koroško.

Koroški obrtniki in trgovci proti znižanju davka za konsumna društva. V nedeljo se je vršil v Celovcu protestni shod obrtnikov in trgovcev proti sklepu državnega zbora v marčevem zasedanju, da se ponovno zniža že itak znižani davek za konsumna društva. To znižanje gre seveda na rovaš samostojnih obrtnikov, ki kljub veliki konkurenci konsumnih društev plačujejo vedno večje davke. Tozadevna resolucija je bila soglasno sprejeta.

Srčna kap je zadel na cesti odvetnika, 43letnega dr. W. Jutmana, v Volšperku. Prenesi so ga v sosednjo hišo kleparja Kagerja, kjer je par minut pozneje umrl.

Samomor. V Celovcu se je obesil v svojem stanovanju 58letni čevljar-ski mojster Karel Francki. Obesil se je na hlačni jermen, katerega je pridrtil na kljuko sobnih vrat. Vzrok samomora je neznan. Zapustil je vdovo in 8letnega sina.

Samomorilec, o katerem smo včeraj poročali, da je skočil čez most v Dravo v Beljaku, je bil bržkoten v civilno obleko preoblečen topničar Alojzij Vrtič, ki je tovarišem v petek pripovedoval, da ga v soboto ne bo pri vaji in ga res že od sobote pregrešajo.

Primorsko.

Graditev nove tovarne kristalne-ega ledu na Primorskem. Tvrdka A. Kriznič & Ko. zida ob kolodvoru Podmelec tovarno kristalnega ledu pod imenom »Alpiska tovarna kristalnega ledu« z dnevno produkcijo 600 meterskih stotov, da preskrbi z njim Primorsko, Istro, Kranjsko in Koroško, osobito pa mesti Gorico in Trst ter sploh južne pokrajine. Tvrdka razpolaga z znatno dozidano vodno silo s kemično preiskano izborno vodo iz gorskih izvirkov ter namera v produkcijo zvišati na 1800 meterskih stotov dnevno, v kojem slučaju bode nadkriljevala vsa obstoječa podjetja enake stroke na Primorskem, Kranjskem, Koroškem in Štajerskem. Alpiskim hotelom in leto-viščem bode s tem dana prilika preskrbeti se s čistim kristalnim ledom iz te tovarne. Novo, mnogoobetajoče podjetje bode začelo delovati že začetkom meseca avgusta t. l.

Regulacija Soče. Minister za javna dela je sporočil baje poslancu dr. Bugato, da so vse predpriprave za regulacijo Soče že dovršene, tudi za slučaj, če bi tozadevni zakonski načrt, ki ga je sprejel deželni zbor dne 2. marca, ne bil sankcioniran. Za izvršitev regulacije bode sestavljen poseben tehnični komite iz članov ministrstva, deželnega odbora in okrajnega glavarstva goriškega.

Avtomobilska nesreča. Na cesti med Trstom in Opčino, v bližini znane gostilne »Pri Obelisku«, se je pripetila včeraj težka avtomobilska nesreča. Štirje delavci in ena ženska so najeli avtomobil in se peljali na izlet. Pri »Obelisku« je hotel voziti delavec Anton Dodič, kar pa sofer Fornis ni pustil. Ko sta se trgala za krmilo, je zavozil voz v stran in zadel v brzjavni drog, katerega je prevrgel, nato pa v obcestni kamen. Prednji del avtomobila se je popolnoma polomil. Dodiča in soferja Fornisa je vrglo iz voza v cestni jarek, kjer sta obležala nevarno poškodovana. Delavec Abram, ki je bil v vozu, si je zlomil eno rebro in desno nogo, Marija Mavričeva pa si je poškodovala levo roko in desno nogo. Ostala dva potnika sta nepoškodovana. Poškodovane so odpeljali v bolnico, škodo na avtomobilu cenijo 6000 kron.

Srečen padeč. Petletni deček gostilničarja Sofrana v Trstu je padel včeraj dopoldne z okna v II. nadstropju na cesti Valdirivo. Deček je priletel med padcem na telefonske žice, kjer se je ustavil in padel nato šele na cesto. Deček je dobil samo lahke poškodbe in se je vrnil sam nazaj v sobo.

Zločin blaznega. Magistratni sluga Ivan Gustinčič v Trstu je včeraj nenadoma zblaznel. Bil je svoječasno že v blaznici, odkoder so ga odpustili kot zdravega. Gustinčič je napadel v blaznosti z nožem svojo mačeho, katero je težko ranil na hrbtu in na levem čelu. Nato je prerezal samemu sebi vrat in se smrtno nevarno poškodoval. Na krik matere so prihiteli sosede, ki so blaznega zvezali. Njega so odpeljali v bolnico, mati pa je ostala v domači oskrbi.

Poneverjenje na Južni železnici v Trstu. K tozadevni včerajšnji notici poročamo naknadno, da so aretirali zaradi poneverjenja prodajalko voz-nih listov na južnem kolodvoru v Trstu Karolino Vizjakovo. Pri reviziji so našli, da manjka več voz-nih list-kov I. razreda na Dunaj. Manjkajoči listki so bili nameščeni z voz-nimi listki v Ronke. Poneverjena svota znaša, kolikor je do sedaj znano, 3500 kron.

Puljska policija in izozemci. Pred par dnevi je poklicala puljska policija uradnika nekega tamošnjega inozemskega konzulata in ga dolgo zadrževala. Zadržavanje je bilo tajno. Uradnik se je zaradi tega pritožil pri svojem konzulu zaradi kršenja eksteritorialnega prava in konzul je izročil to pritožbo doyen konzularnega kora, laškemu generalnemu konzulu Caccia Dominioni.

Vidmarjevi poleti v Zadru. Včeraj popoldne je izvršil Vidmar, znani tržaški avijatik, v Zadru tri poletje, ki so se mu popolnoma posrečili. V prvem poletju je dosegel višino 300 m in je ostal v zraku 12 minut, v drugem 600 m, 24 minut, in v tretjem 800 m, 27 minut.

Na visokem morju. Kapitan parnika »Pocsony«, last Ogrsko-hrvaške plovnice družbe, je naznanil po prihodu v reško pristanišče, da je skočil nek potnik med vožjo in sicer med Trstom in Rovinjem v morje. Kljub dolgotrajnemu iskanju samomorilca niso mogli najti. V kabini samomorilca so našli samo nekaj nezaznamovanega perila in neki ogrski list.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug

je imela včeraj popoldne ob 2. svoj redni občni zbor v posvetovalni dvorani Mestnega magistrata.

Zborovanje je otvoril načelnik Zveze g. Franchetti. V nagovoru je pozdravil zastopnika trgovske in obrtne zbornice, podpredsednika g. Schreyja in zborničnega tajnika g. dr. Windischerja, dalje mag. svetnika g. Šeška, zadruga instruktora g. dr. Blođika. Pozneje je pozdravil tudi zastopnika zavoda za pospeševanje obrti g. inž. Remica. Konstatiral je sklepčnost ter povedal, da so poslali vsem delegatom povabila, toda izmed 65 zastopnikov jih je prišlo samo 16.

G. dr. Windischer se zahvali v imenu zborničnega podpredsednika g. Schreyja in v svojem imenu načelniku za pozdrav. Trgovska in obrtna zbornica tudi pozdravlja zborovalce in želi, da bi ukrepi tega zborovanja imeli najboljši uspeh. Klic po organizaciji je vedno močnejši, posameznik izginja. Trajne uspehe ima dandanes le organizacija. Zato je tudi pri nas organizacija že napredovala, seveda še ne toliko kot v drugih deželah. Trgovska in obrtna zbornica sledi vsem tem stremljenjem in želi, da bi se organizacija spopolnila na korist posameznikom in zadrugam pri čemer se bo okrepila tudi Zveza.

Zborovalce je pozdravil v imenu zavoda za pospeševanje obrti inž. Remic.

Dalje je poročal načelnik, da se je delegat Berchtold opustil. Izrekel je zahvalo mestnemu magistratu za podporo v znesku 400 kron in za brezplačno prepuštevitev dvorane za posvetovalno ter Trgovski in obrtni zbornici za podporo v znesku 100 kron.

Nato je poročal načelnik o delovanju zveznega načelstva. K zvezi je tekom leta pristopilo 6 obrtnih zadrug in sicer zadruga modistinij v Ljubljani, deželna zadruga sodavčarjev v Ljubljani, zadruga rokodelcev v Zagorju ob Savi, zadruga rokodelcev na Vrhniki in zadruga rokodelcev v Postojni in Kostanjevici s skupno 716 članii. Izstopila pa je zadruga kovinskih obrtov. Tako je obsegala Zveza 31. decembra 13 zadrug s skupno 1465 članii. Dalje je Zveza sklicala tekom leta tudi 3 sestance glede ustanovitve deželne zadruge knjigovozov, ki se bo ustanovila, in bodo pravila v kratkem potrjena. Dne 24. julija je sklicala Zveza za protestni shod zoper davčno administracijo. Ta shod pa je obrtna oblast prepovedala. Tozadevni rekurz na deželno vladu je bil zavrnjen, pritožba na trg. ministrstvo pa še do danes ni rešena.

Zveza se je udeležila po svojem načelniku več zborovanj raznih obrtnikov, ter je dajala nasvete in stavljala razne zadrugaštvu koristne predloge. Julija meseca je začela poslavati Zvezina posredovalnica za vajence. Oglasilo se je do konca leta 67 vajencev in 43 mojstrov, posredovalnica je izposlovala 37 učnih mest.

Nato so zborovalci odobrili zapisnik zadnjega občnega zbora brez čitanja.

Zveza je imela v l. 1911 dohodkov 1245 kron 49 v in stroškov 1120 kron 73 v, njeno premoženje pa je znašalo 31. decembra 1262 kron 73 v. Na predlog računskega preglednika g. Simona so podelili zborovalci odboru in blagajniku absolutorij s posebno zahvalo g. načelniku.

Nato se je razvila precej dolga debata glede ustanovitve Zveznega vajeniškega zavetišča, kjer bi se nudilo vajencem, katerih je v Ljubljani čez 1000, razvedrilo v prostem ča-

su. V Ljubljani delujejo že štiri taka zavetišča. Najmočnejše je zavetišče slov. trg. društva »Merkur« za trgovske vajence. Sprejet je bil končno sklep, da Zveza ustanovi svoje vajeniško zavetišče in se načelstvo pooblašča, da ukrene vse potrebno za ustanovitev.

Glede ustanovitve vajeniške razstave leta 1912 so sklenili zborovalci, da se razstava priredi in se povabijo vse zadruge k udeležbi.

Nato se je razvila živahna debata glede ustanovitve obrtnega glasila. Vsi so soglašali v tem, da je obrtno glasilo nujno potrebno, šlo je le zato, kako pokriti stroške, oziroma kako dobiti potrebni ustanovni kapital, ki bi bil potreben za vzdrževanje glasila najmanj za eno leto. Stavili so zborovalci razne predloge, končno pa je bil sprejet predlog, s katerim se načelstvo Zveze pooblašča, da poskrbi vse potrebno, da glasilo čim prej izide.

Povodom desetletnice Zveze priredi Zveza splošni obrtniški shod, g. Schreyja in zborničnega tajnika katerem se bode vršilo skupno zborovanje vseh obrtnikov, nato pa posamezna zborovanja po obrtniških strokah.

Dalje so sklenili zborovalci na predlog načelnika, kateri predlog je posebno toplo priporočal g. Blođik, da se ustanovi za ljubljanske zadruge skupna pisarna in se nastavi skupni tajnik.

Proračun Zveze izkazuje 1310 kron potrebščin in 450 kron 24 v primankljaja. Ta primankljaj pa bo de pokrila Zveza z raznimi podporami. Proračun je bil soglasno sprejet.

Nato je sprejela zbornica resolucijo, v kateri odločno protestira proti sklepu državne zbornice z dne 29. marca 1912, glasom katerega sklepa naj bi se zopet znižali konsumnim društvom že itak majhni davki, kar bi šlo seveda le na rovaš obrtnikov, ki kljub hude konkurenci s konzumnimi društvii, ki se pa pri nas niso obnesla, plačujejo vedno večje davke. To resolucijo bo poslala Zveza poleg drugim merodajnim uradom in osebam, na predlog gosp. Schreyja tudi gg. Deteli in Schweglu, da se tudi ta dva zavzameta za opravičene zahteve samostojnih obrtnikov.

Na to je prešla debata na izpraševalno komisijo za mojstre. Zborovalci so sklenili, da se mora imenovati predsednik te komisije vedno sporazumno s Trgovsko zbornico in mestnim magistratom.

Tudi se bode obrnila Zveza na ministrstvo, da preskrbi čimprej slovenski izpraševalni red.

Poročilo današnjega zborovanja bode izdala Zveza v posebni brošuri.

S tem je bil dnevni red izčrpan. Načelnik se je zahvalil vsem navzočim za sodelovanje, ter je zborovanje zaključil.

Dnevne vesti.

+ Deželni zavod za denunciacije. V včerajšnji seji deželnega odbora se je vsled interpelacije odbornika dr. Trillerja o kateri poročamo na drugem mestu, dognalo, da tak zavod v resnici obstoja. Predseduje mu dr. Lampe, referent pa je dr. Pegan. Kakor čujemo, se v kratkem sestavi še primerno število dvojn. četveronožnih deželnih policijskih psov, ki jim bo poverjeno izvajanje naprednih slovenskih političnih zločincev od leta 1848. naprej. Ob vzhodu deželnega dvorca pa se vzhoda po vzorcu nekdanje dožove palače v Benetkah znano levovo žrelo, v katero se bodo lahko vlagale vsakovrstne ovadbe zoper naprednjake. Za diskrecijo je skrbljenje, ter bo dotično tržico odpiral dr. Lampe lastnoročno. Vsaki priči, ki bo s svojo »izpovedbo« dosegla obsodbo kakega pronasiranega naprednjaka, je zajamčen sprejem v primerne deželno službo. Natančnejša pojasnila so na razpolago v občinskem referatu deželnega odbora.

+ Iz deželnega odbora. V včerajšnji seji deželnega odbora je interpeliral odbornik dr. Triller, koliko je resnice na trditvah, da je deželni odbor ovadil tržnega nadzorika Ribnikarja čez tri leta in pol zaradi dozdnevne udeležbe na septembrskih dogodkih in kje je utemeljena pristojnost najvišje avtonomne oblasti v deželi za tak posel. Dr. Lampe je potrdil, da je odstopil kot glavarjev namestnik »ex praesidio« dotični »materijal«, ki ga je sprejel iz občinskega referata, državnemu pravništvu. Občinski referent dr. Pegan pa je pojasnjeval, da je na ukaz (sic!) deželnega glavarja preiskaval »neka javna očitavanja« zoper »nekega« funkcionarja ljubljanskega mestnega magistrata zaradi pristranskega postopanja ob preiskavi septembrskih izgedov, zaslila pri tem »več oseb« in končno odstopil »materijal« deželnega glavarja namestniku. Jokele geh du voran, du hast die grossen Stiefel an!

— Na ta način je torej avtentično pribito nad vse čedno postopanje najvišje avtonomne oblasti v deželi v tej zadevi! Deželni odbornik dr. Triller dal je na zapisnik svoj slovesni protest zoper formalno in meritorno postopanje deželnega odbora, rectius njega klerikalne večine.

+ Blamaža, ki so jo doživeli z Zajec-Stefetovim nujnim predlogom v občinskem svetu, klerikalcem še vedno ne da mirno spati. Na vso moč se trudijo, da bi se na ta ali drug način izmazali ter olepšali svojo blamažo. Sedaj se sklicujejo že na svojega somišljenika dr. Detela, češ če bi bil le-ta navzoč, bi bila stvar čisto drugačna. Verjamemo, da bi dr. Detela, ki je dokaj pameten in trezno misleč mož, akcijo za Hrvaško izvedel čisto drugače, kakor pa sta jo dilatanta in politična otročaja Štefe in Zajec. Toda po toči zvoniti je brez uspešnosti, zato je tudi v tem slučaju nesmiselno Zajec-Stefetovo tarnanje, češ zakaj nismo raje stvar prepustili spretnim rokam dr. Detela, pa bi nam bila prihranjena blamaža, a tudi Štrukelj in Lilleg bi ne imela vzroka se pritoževati in razkrivati tajnost, da je klerikalni občinski klub samo na papirju. Da, da, po smrti je pač kes zastoj!

+ Dr. Susteršič in Kregarjeva afera. Graška »Tagespost« je k vesti, da se vrši obravnava proti Ivanu Kregarju radi hudodelstva zlorabe uradne oblasti dne 23., 24. in 25. t. m. pred celjskim porotnim sodiščem, pripomnila, da je to delegacijo izposloval dr. Susteršič. Ta pripomba je dr. Susteršiča tako zelo zadel v živo, da je poslal »Tagesposti« popravek, v katerem pravi doslovno: »Ni res, da bi se bilo delegiralo celjsko porotno sodišče vsled moje intervencije, res je temveč, da nisem v tej smeri prav čisto nič interveniral in da se delegiranje sploh ni odredilo na predlog obtožencev, marveč uradoma. Dr. Ivan Susteršič. V Ljubljani, dne 11. maja 1912.« — Torej dr. Susteršič ni nikdar in nikoli interveniral v prilog Kregarju, to je suha in čista resnica, samo to je čudno, da je bila obtožnica proti Kregarju sestavljena že 23. oktobra lanskega leta in da je ves akt proti Kregarju ležal od meseca oktobra lanskega leta pa do meseca februarja letošnjega leta, ko so bile končane volitve v trgovsko in obrtno zbornico, pri justičnem ministrstvu na Dunaju. Prav tako zagonetno je tudi, da je bila delegacija celjskega porotnega sodišča odredjena kar uradoma samo radi lepih oči Ivana Kregarja in njegovih tovariših na obtožni klopi. To je tembolj zagonetno, ker je znano, da je dr. Susteršič vso zimo pritiskal ključko na vratih gospoda dr. Hochenburgerja ter jemal celo tega gospoda v zaščito takrat, ko ga je v parlamentu prijel poslanec dr. Ravnihar radi germanizacije pri ljubljanskem sodišču. Res, prav za res, niti Susteršič niti kdo drugi ni interveniral za Kregarja — credat Judacus Appella!

+ Kdo bo Kregarja zagovarjal? Ivan Kregar si je najel za zagovornika pred celjskim sodiščem nemškega odvetnika dr. Fritza Zanggerja. Katolik, klerikalec, ki sicer ne more videti drugoverca, mož, ki izdeluje monštrance, kelihne in ciborije za katoliško božjo službo, si je najel za zagovornika nemškega odvetnika, ker upa, da ga bo protestant pri porotnem sodišču v Celju ložje izrezal iz rok pravice!

+ Ovaduštvo ter socijalni demokracije. V Ribnikarjevo afero se je vtaknila tudi »Zarja«, ki pa seveda ne more strpeti, da ne bi povedala tudi liberalcem, kar jim gre. Po mnenju »Zarje« niso liberalci nič boljši kot klerikalci. Dokaz zadnje občinske volitve v Spodnji Šiški, kjer so naprednjaki naznanili nekega socijalnega demokrata, ki je pri vojaki, pa se je preoblekel in prišel volit. Po socijalno - delokratičnem prepričanju bi morali naprednjaki vzeti vse mило za drago, kar počno gospodje socijalni demokracije, ki se še nikdar niso ničesar pregrešili, najmanj pa, da bi bili kdaj koga ovadili ali denuncirali. Da bo pa svet zvedel, da so socijalni demokracije prav taki moštri v denunciranju in ovaduštvu in prav taki patentirani lažniki, kot klerikalci, navesti hočemo slučaj, katerega bi bila sicer že trava prerastla, če bi nam »Zarja« ne vrgla v obraz gornjega očitavanja, ki je, mimogrede povedano, pač vse drugačnega značaja, kot Lampetovo ovaduštvo. — Bilo je pred tremi leti. »Narodna delavska organizacija« je priredila v »Narodnem domu« veselico, kjer se je govorilo več navdušenih govorov seveda ne za socijalno demokracije, ne ideje, ampak za narodno - napredne. Socijalni demokracije so pa poslali na prireditev svojega špijona v osebi nekega Hlebša, ki je bil takrat vojak. Ta človek je napravil ovadbo, češ, da se je na tej veselici klicalo »Živio Srbija!« in da so se govorili velezdajniški govori. Posledica tega je bila seveda takoj strašna preiskava, ki pa kljub vsej

dobri in vestni volji državnega pravdnštva ni dognala drugega kot da na vsej ovadbi ni nič resnice. Ti stih velezdajniških besedi in vzklikov ni silil nihče razen socijalno-demokratskega zaupnika Hlebša. »Zarjin« prednik takratni »Rdeči Prapor« je gorel sovraštva proti »Narodni delavski organizaciji«, ki so ji socijalni demokracije ravno tako stregli po življenju kot klerikalci zdaj Ribnikarju in drugim odločnim naprednjakom po obstanku. Socijalno demokratski špijon in ovaduh Hlebš je danes v vodstvu socijalno-demokratske stranke in če bi »Zarja« imela nekoliko daljši spomin, kot je njen obstoj, pa bi morala priti do zaključka, da s takim žaltavim maslom na glavi ni dobro hoditi na tako vroče sonce, kot je sodba javnosti glede denuncijantov in špijonov.

+ Lampe in Pegan v Mostah. Preteklo nedeljo so imeli klerikalci v Mostah shod, na katerega je bil »vstop dovoljen samo somišljenikom Eseeles«. Toda klerikalnih somišljenikov je došlo tako malo na shod, da so prireditelji z velikim veseljem spuščali na zborovanje tudi naprednjake in socialiste, ki so potem na shodu tvorili dve tretjini vseh navzočih. Kakor smo že poročali, sta na shodu govorila dr. Pegan in dr. Lampe. Oba sta obljubljala Moščanom modrino z neba, toda samo pod pogojem, ako bodo za župana izvolili Oražma. Med drugim sta obetala Moščanom, da bodo dobili most preko Ljubljane, da se bo takoj začelo z zgradbo šole, da bo deželni odbor skrbel za kanalizacijo, da bodo klerikalci poskrbeli, da se odpravi tovarna za lep in da kemična tvornica ne bo več zastrupljala zrak, a vse to samo pod enim edinim pogojem, ako bodo Moščani pri občinskih volitvah volili klerikalno in tudi v bodoče prepustili občinsko upravo spretnim rokam Jožeta Oražma. Pegan je pel slavo Oražmu ter ga slikal kot vzornega upravitelja občinskega premoženja in poštenjaka, kakor ga ni para na svetu. Posebno mnogo je govoril o Oražmovi pravdi proti gostilničarju Černetu, v kateri se je gerentu Oražmu sodno dokazalo, da je zapravljaj občinski denar in tudi sicer z občinskim premoženjem tako skandalozno gospodaril, da je sodišče priznalo, da je glede njegovega gospodarstva na mestu najostrejša kritika. Pegan je skušal Oražma oprati s tem, da je zatrjeval, da je ona razsoda krivična in da je pravzaprav vsega nereda v občinski blagajni kriv gostilničar Černe. Kako bi naj nered v občinski blagajni zakrivil Černe, ki niti v občinskem odboru ni bil, to je modri Pegan pozabil povedati in razotlačiti, menda za to, ker je mislil, da ima pred sabo same backe, katerim se itak lahko natvezi, karkoli se jim hoče. Kvintesenca Peganovih modrovanj je bila ta, da je Joža Oražem za to, ker je zapravljaj občinski denar, poštenjak, Černe pa lopov in slepar pač zato, ker je poštenjaku Oražmu pred sodiščem dokazal zapravljaj občinskega premoženja in druge take lepe stvari. Na Oražmovo najnovejše junaštvo je Pegan popolnoma pozabil, sicer bi ga bil prav gotovo tudi vpletel v vneec Oražmove slave: namreč kako je v Mengšu kupoval zarubljeno blago ter ga »odet v plašč črne noči« varno spravljaj na svoj dom. Seveda takšni poštenjaki so naravnost policajni za klerikalne župane in kar neodgovorno bi bilo od Moščanov, ako bi tudi v bodoče ne poverili občinske uprave takšnim spretnim rokam, kakor so Oražmove. Lampetu je sicer ime Evgenij, kar bi se po naše reklo — plemeniti, toda o kakih plemenitosti mi pri njem ne duha ne sluha. Mož je po svoji stari navadi obrekoval in natolceval, opetel je svoj strupeni jezik ob septembrske dogodke ter napadal Ribnikarja, ki ga je s svojo hudobijo spravil v ječo. Na medklic, kdo je pravzaprav ovadil Ribnikarja, je Lampe zardel in molčal, ter hitel končati svoj govor, menda se je bal, da bi mu kdo ne začel natančnejše izpraševati kosmate njegove vesti. Shod je končal kakor kakšna pogrebščina: zborovalci so se tiho razšli, samo eden izmed njih je pripomnil: »Danes gerent Oražem v Mostah in nikdar več!«

+ Shod zaupnikov narodno-napredne stranke bo v nedeljo 7. julija dopoldne. Na čast zaupnikom prirede dopoldne narodne dame v prid »Narodnega sklada« velikanske ljudske veselice. Z ozirom na velevažnost te prireditve prosimo vsa narodna društva, da ne prirejejo na ta dan nobenih veselic. Priprave za to prireditev so že v najlepšem tiru.

+ Iz deželne službe. Vodstvo deželne bolnice prevzame začasno deželni zdravstveni tajnik dr. Doljšak. — Sekundarijama sta imenovana dr. Viktor Breskvar in dr. Ernst Tratnik.

+ Sub auspiciis imperatoris bo v soboto na graškem vseučilišču promoviran za doktorja zdravilstva g. Hugon Robič.

— Afera prof. Juga, ki se je vlekla mnogo mesecev, je naposled rešena. Disciplinarna komisija je spoznala, da je anonimna ovadba neutemeljena.

— Zdravnik g. dr. Šlajmer je bil nenadoma tako težko obolen, da so že poklicali iz Zagreba odličnega kirurga, naj bi ga operiral. Vendar se je izkazalo, da operacije ni treba in se je g. dr. Šlajmerju že obrnilo na bolje. Da bi ta veliki dobrotnik bolnikov kmalu okreval!

— Za knjižnico gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj so darovali knjige: ga. I. Podražaj, g. Franc Seber, tapetnik ter g. Milan Strlekar. Odbor se vsem darovalcem najiskrenejše zahvaljuje za naklonenost, g. Sebra, tapetnika v Rožni ulici, pa prav toplo priporoča občinstvu, da se obrača nanj, kadar potrebuje v njegovo stroko spadajoče reči.

— Tekmovalno streljanje. Za prvenstvo bodo streljali na slavnostno tarčo »Cesar« s kratkimi puškami (karabinarji), I. častniki, praporščaki in kadeti gorskih polkov. Najboljši strellec dobi častno darilo 200 K v zlatu. Nadaljnjih častnih daril je za 1500 K in še kaki drugi eventualni prispevki. Poleg tega je tudi daroval cesar za oni polk, ki ima najboljše strelce potujoče darilo. II. bodeta pri tem streljanju tekmovala tudi od vsake stotnje in od vsakega strojno-puškinega oddelka po dva podčastnika (poddesetnika) po dva prostaka, od vsakega polkovnega štaba po en mož, s ali brez šarže. Le ti morajo biti v prezenčni službi. Darila: od cesarja podeljena častna kolajna, ki se jo sme nositi brez našitka v in izven službe, častno darilo 200 K v zlatu za najboljšega strelca, potujoče darilo podeljeno od nadvojvode Friderika za oni polk, pri katerem se bode moštvo najboljše izkazalo, denarna darila v skupnem znesku 1460 kron in še kaki drugi eventualni prispevki. Pri častnikih, kakor pri moštvu ima oddati vsak strellec v dveh serijah 10 strelcov. — Streljanje za prvenstvo na tarčo »Nadvojvoda Evgen« za strojne oddelke. Te tekme se udeležijo častniki, ki so pri strojnih oddelkih. Tukaj dobi oni polk, ki najbolje strelja od nadvojvode Evgena podeljeno potovalno darilo, nadaljnjih častnih daril je v vrednosti za 300 K in še kaki eventualni drugi prispevki. — Moštvo bode od oddelkov strojnih pušk streljalo na tarčo »Nadvojvoda Rainer«. Darila: a) potovalno darilo za oni polk, od katerega se je moštvo najboljše izkazalo, b) častna diploma in 80 K za najboljšega strelca, c) 180 K denarnih daril, d) eventualni drugi prispevki. Zadnji program tekmovalnega streljanja objavimo jutri.

— Živinozdravstveni tečaji. Ker se po deželi razširjajo napačna mnenja o namenih živinozdravstvenih tečajev, ki jih namerava prirediti deželni odbor kranjski v različnih kranjskih kranjske dežele, nam je deželni odbor poslal nastopna pojasnila: Nameravani živinozdravstveni tečaji imajo le namen, kmečke posestnike in njihove sinove, podučevati v umni živinoreji, anatomiji in biologiji ter higijeni živine kakor tudi izobraževati za prvo pomoč pri poškodbah in pri porodu goveje živine. Tečaji nimajo namena vstvariti poseben stan »živinozdravniških pomagavčev«, ki bi iskali zaslužka od izvrševanja živinozdravniške prakse. Absolvence tečajev bodo smeli pridobiti znanje vporabljati le v svojem gospodarstvu in k večjem sosedom svetovati in pomagati pri poškodbah in porodu goveje živine.

— Obrtno strokovna razstava za obdelovanje drogovenih kovin in kamnov, ki jo priredi kakor že objavljeno c. kr. obrtno pospeševalni urad na Dunaju v času od 1. do 23. junija t. l. ima namen dati takim avstrijskim obrtnikom priliko izkazati se s svojimi deli, pa tudi vplivati izpodbojno na njih nadaljno izobrazbo in spopolnitev. Da bo omogočeno tudi revnejšim obrtnikom obiskati razstavo, dovolil bo c. kr. obrtno pospeševalni urad na Dunaju v ta namen tudi podpore kot prispevek k potnim stroškom. Prošnje naj se vlagajo pri tukajšnjem obrtno pospeševalnem zavodu, Dunajska cesta št. 22 najkasneje do 30. t. m. Oziroma se bo le na izdelovalce same in ne na prodajalce. Ubožnega spričevala se ne zahteva za izkaz revnosti.

— Po požaru v Tomačevem. Očividec nam piše: Kaj čudno je bilo videti, kako so se kmetski ognjegašci skoraj brez vsakega vodstva lovili pred gostilno »Kovač«, namesto da bi bili skrbili za dobavo vode. Najbolj neodpustljivo pa je bilo obnašanje kmečkih fantov. Vedli so se, kakor bi morali nehoti občudovati meščane, ki so z največjim naporom nosili iz hiš otroke, omare, postelje, skrinje in drugo. Torej: mestni ljudje so garali, kmečki ljudje so pa zijali. Videti je bilo tudi iz trgovskih krogov izletnike, ki so z največjim naporom pomagali prazniti hiše, hlevne in drugo. Častniki raznih polkov

Telefonska in brzojavna poročila.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 14. maja. Zbornica je danes sprejela po govoru generalnih govornikov poslancev Lisiewiczza in Ofnerja v drugem in tretjem branju zakonsko predlogo glede izpremembe kazenskega zakonika. Nato so sprejeli brez debate po poročilu poslanca dr. Rennerja zakon o razmnoževalnih aparatih. V današnji seji je položil zaobljubo tudi novi poljski poslanec dr. Roman. Skrogulski, ki je bil izvoljen v okraju, katerega je zastopal prej Bilinski.

Dunaj, 14. maja. Po predlogu o zakonu, glede razmnoževalnih aparátov se je vršila kratka debata o zakonu glede potov za silo. Izmed Slovencev je govoril poslanec Fran Pišek. (Konjice - Maribor - Slovenska Bistrica.)

Predbinkoštni program državnega zbora.

Dunaj, 14. maja. Danes popoldne ob 2. se je sestal konvent seniorov, da se posvetuje o prebinkoštem delavnem programu zbornice. Pred vsem se je bavil konvent z zahtevo nemškega Nationalverbanda glede proračunskega provizorija, ki naj bi se glasom tega predloga ne obravnaval v zbornici v prvem branju, marveč odkazal takoj proračunskemu odseku. Nemški Nacionalverband je mnenja, da bi pridobila zbornica na ta način priliko in čas, da reši uradniško pragmatiko. Na drugi strani pa označujejo ta predlog kot nesprejemljiv, ter so poslanci mnenja, da uradniška pragmatika, ne bo prišla pred Binkošti na dnevni red.

Imenovanje.

Dunaj, 14. maja. Predsednik tržaškega višjega sodišča Jakopič je imenovan za tajnega svetnika.

Vozne olajšave za železničarje.

Dunaj, 14. maja. Zveza nacionalnih železniških društev je imela včeraj večerno sejo, v kateri so se zopet posvetovali o izpremembah glede voznih olajšav za železničarje. Sklenili so, prositi železniško ministrstvo, da naroči razmatranje, da naj razmatranje o tem predlogu ne obravnava, ker hočejo železničarska društva sama predložiti ministrstvu predlog za temeljito reformo voznih olajšav.

Profesorji - teologi.

Dunaj, 14. maja. Cesar je dovolil rednim profesorjem na katoliških fakultetah v Solnogradu in Olomucu ter na evangelijski teološki fakulteti na Dunaju naslov rednih vseučiliških profesorjev.

Bosanske železnice.

Dunaj, 14. maja. Tekom tega tedna se vrši skupni ministrijski svet, ki se bo bavil z zadevo bosanskih železnic.

Dunaj, 14. maja. Včeraj se je vršila pod predsedstvom skupnega finančnega ministra Bilinskega konferenca s predsednikom bosanskega sabora in bosanskim deželnim šefom Potiorekom. Konferenca se je bavila zlasti z vprašanjem bosanskih železnic ter z drugimi gospodarskimi zadevami. Skupni finan. minister skuša pridobiti bosanske politike, da odobre načrt. Do sedaj še ni imel uspeha, vsled česar se konference še nadaljujejo.

Obisk črnogorskega kralja.

Dunaj, 14. maja. Kakor razglajajo v informiranih krogih, pride črnogorski kralj prve dni meseca junija na Dunaj.

Češko - nemška sprava.

Praga, 14. maja. Današnji listi presojajo pravno situacijo zelo optimistično. Spravna pogajanja se bodo nadaljevala in je upati, da se tudi narodni socialisti zopet pridružijo akciji.

Češki ljudskošolski učitelji.

Praga, 14. maja. Organizacija čeških ljudskošolskih učiteljev je izdelala memorandum o materialnem stanju češkega učiteljstva, ter je ta memorandum izročil včeraj tajnik organizacije predsedniku zveze čeških deželnih poslancev Švehli. Vsled slabih deželnih financ posebej trpi češko ljudskošolsko učiteljstvo, ker se že leta ne ustanavlja nove šole ter bo letos vsled tega 3000 abiturientov učiteljskih brez kruha.

Rusom sovražno gibanje v Lvovu.

Lvov, 14. maja. Pred spomenikom Mickieviczem v Lvovu so priredili včeraj dijaški tehniške fakultete protesten shod, na katerem so protestirali proti sklepu ruske dume glede ločitve Helmskega ozemlja od Rusko - poljske zemlje. Po shodu so priredili dijaški obhod po mestu. V ulici Potocki, v kateri se nahaja ruski konzulat, jim je stopila nasproti močna policijska straža, katero so napadli demonstranti s kamenjem. 13 policajev je bilo ranjenih. Končno se je policiji posrečilo, da so demon-

strante potisnili nazaj, pri čemer je bilo več dijakov ranjenih. Policija je aretirala enega dijak.

Spor med Poljaki.

Lvov, 14. maja. Vsled spora med Poljaki, so izstopili nekateri poslanci Vsepoljske stranke iz skupnega kluba. Izstopila sta poslanca Tertil in Jablonski, razni tovarniki, zdravniki, žurnalisti, med njimi znani žurnalist Dombrovski.

Naslednik škofa Majerja.

Dunaj, 14. maja. Naslednik dvornega župnika škofa Majerja bo najbrže dvorni kaplan, dvorni svetnik dr. Svoboda, ki je bil lansko leto rektor dunajskega vseučilišča.

Lukacs na Dunaju.

Budimpešta, 14. maja. Ministrski predsednik Lukacs pride jutri na Dunaj, da se posvetuje z avstrijskimi ministri, ter prosi tudi za avdienco pri cesarju, kateremu bo poročal o politični situaciji.

Vojaški novinci.

Budimpešta, 14. maja. Pogajanja ogrskega ministrskega predsednika Lukacsa z Justhom so se za enkrat razbila. Justh se je izrazil, da Lukacseva volilna reforma ni sprejemljiva, ker ne odgovarja principu splošnosti, niti direktosti, niti tajnosti. Lukacs hoče odložiti tako volilno, kakor brambno reformno predlogo na jesen, ter hoče priporočiti vladarju brambni provizorij z zvišanim rekrutnim kontingentom. Na vladarjevo povelje naj bi potem tudi avstrijska vlada predložila parlamentu predlog za brambni provizorij z zvišanim novinskim kontingentom na 136.000 novincev, tedaj za 33.000 več, kakor doslej.

Justh in brambni provizorij.

Budimpešta, 14. maja. Justh je napovedal boj do skrajnosti tudi brambnemu provizoriju. Danes se bo vršila v ogrskem parlamentu samo kratka formalna seja. — V političnih krogih so mnenja, da pače v najkrajšem času odločitev, ali gre Lukacs, ali pa bo ogrski državni zbor razpuščen.

Vihar na Ogrskem.

Budimpešta, 14. maja. Hud vihar je razdejal vasi Várafi, Battoly in Ujfalú. Tri osebe so bile ubite. Škoda je velikanska.

Ignoriran škof.

Belgrad, 14. maja. Djakovski škof Krapac je dospel sem iz Zemuna. Obiskal je poslaniško cerkev, avstrijskega poslanika Ugrona ter se vrnil na to zopet v Zemun. Prebivalstvo ga je popolnoma ignoriralo.

Na Skaderskem jezeru.

Rim, 14. maja. »Corriere d'Italia« poroča iz Podgorice: Že 17 let je oskrboval na Skaderskem jezeru črnogorski parnik promet. Pred par dnevi pa se je pokazal na jezeru parnik s turško zastavo, ki naj bi prevel redno službo med Skadrom in Črno goro. Črnogorska vlada je proti temu protestirala ter je izjavila, da ni dovolila niti vkrcanja, niti izkrcanja temu parniku. Pogajanja so se več dni zavlekla, ter je pristaniško poveljništvo v Skadru končno prepovedalo v nedeljo vkrcanje na črnogorskem parniku ter izjavilo, da ne dovoli niti izkrcanja pošte. Ta vest je vzbudila v Črni gori splošno ogorčenje.

Policijska preiskava v ministstvu.

Rim, 14. maja. Policija je izvršila v poljedelskem ministstvu hišno preiskavo, ker je bil ministerjalni tajnik Ateoni na sumu, da je prodal Turčiji važne dokumente. Denunciral ga je neki Schweitzer. Preiskava je dognala Ategnijevo nedolžnost, vsled česar so aretirali Schweitzerja.

Škof in ljudstvo.

Bologna, 14. maja. Občina Malinella je dobila pravdo proti škofu v Raveni vsled česar je prešlo pokopališče v last občine. Škof je hotel priti včeraj na pokopališče, ljudstvo pa ga je s silo iztiralo. Dvanajst karabinjerov je moralo škofa ščititi.

Kreta.

Atene, 14. maja. Listi objavljajo naročilo, ki ga je dala kretska vlada 20., v Atene dospelim kretskim poslancem v posebnih pismih. Ta pisma nalagajo kretskim poslancem dolžnost, da naj ostanejo kakor dolgo treba v Atenah. V slučaju potrebe morajo zastopati tudi one poslance, ki so jih veslele pridržale na Kreti, ker ne more nobena človeška sila prisiliti Krečanov, da niso zastopani v grškem parlamentu.

Turčija vznemirjena.

Carigrad, 14. maja. Turška vlada je vznemirjena vsled vesti o koncentraciji ruskega vojnega brodogoja. Iz Sinop je dobila baže turška vlada poročilo, da križarje ruske ladje ponoči brez luči ob obalah Črnega morja. Splošno se govori, da je zunanji minister zahteval zaradi tega pojasnila pri ruskem poslaniku, naker je ta izjavil, da gre samo za vaje torpedovk, ki pa so se že vrnile v Krč.

Politični umor.

Carigrad, 14. maja. V albanskem klubu je bila snoči razširjena vest, da je bil albansko - mohamedanski časnikiar derviš Hima v Beratu v vilajetu Janina umorjen. Doslej ta vest uradno še ni potrjena.

Marschalova misija.

Carigrad, 14. maja. V razmotiravanju avdijske barona Marschalla v Karlsruhe, pravi »Tanin«, da bo Marschall, ki izbornu pozna razmere v Turčiji, najboljši tolmač otomanskih želj glede vojne. Kar se tiče njegove misije v Londonu, se ne sme udeleževati Turčija kot tretja stranka, marveč kot najbolj interesirana stranka.

Belgijski parlament razpuščen.

Bruselj, 14. maja. Kralj Albert je podpisal dekret, s katerim se razpuščata obe zbornici ter se razpišejo nove volitve za 2. juni. Že sedaj se je začel ljut volilni boj. V Antwerpenu in drugod je prišlo že do krvavih spopadov med liberalci in klerikalci, pri čemer se je tudi streljalo in je bilo več ljudi ranjenih. Združeni liberalci in socijalni demokratje upajo, da bodo vrgli klerikalno gospodarstvo v Belgiji.

Deschanel.

Pariz, 14. maja. Kakor poroča »Temps«, ni kombinacija brez podlage, da pride poslanik Louis iz Petrograda na Dunaj in Deschanel v Petrograd.

Dunaj, 14. maja. Nasproti vsem, da naj bo Deschanel naslednik Croziera na dunajskem poslaniškem mestu, poročajo z informirane strani, da Deschanel nikakor ni določen za to mesto.

Občinske volitve na Francoskem.

Pariz, 14. maja. Notranje ministrstvo objavlja statistiko izida občinskih volitev po izvršenih ožjih volitvah v 280 od 359 glavnih mest arondisementov. Glasom te statistike izgube zedinjeni socialisti večino v dveh, progresisti v sedmih mestih, reakcionarci pa v enem mestu. Radikalci in socijalni radikalci pridobijo večino v dveh, republikanci leve pa v osmih mestih.

Portugalske kolonije.

Pariz, 14. maja. Vesti o nemških nakanah glede razdelitve portugalskih kolonij, se dementirajo v mero-dajnih krogih kot neutemeljene, ker bi take razdelitve narodni čut Portugalcev ne pripustil. Portugalska je pač pripravljena, sprejeti pomoč nele Nemčije in Angleške, marveč tudi Francoske in drugih držav, da pospeši gospodarski razvoj svojih kolonij ter hoče v to svrhu dovoliti v prvi vrsti za kolonije znižati uvozno carino, kolonij samih pa ne da iz rok.

Rusija in Kitajska.

Harbin, 14. maja. Ko je hotel neki parnik vzhodne železnice kitajske naložiti ob ustju reke Nonni za veliko rusko trdko 50.000 pudov žita, so kitajske oblasti prepovedale kitajskim delavcem parnik naložiti, češ, da Rusi glasom plovne pogodbe s Kitajsko, nimajo pravice plovbe po reki Nonni in po drugih dotokih reke Sungari. Parnik se je vrnil prazen v Harbin.

ITALIJANSKO - TURŠKA VOJNA.

Italijani na Rodosu.

Atene, 14. maja. Italijani so baje izkrcali na Rodosu vozove in tračnice za veliko cestno železnico. Izkrcali so tudi 1000 konj, 1000 mul, 1000 volov in 200 vreč moke, nadalje les, premog in tri letalne stroje, ki so že začeli z vzletom. Predčerašnjim so vrgli že bombo iz zrakoplova v turški tabor, vsled česar so se Turki razpršili in pustili na mestu 500 vreč moke. Italijani so že začeli graditi pristanišče ter bodo zgradili tudi morske svetilnike.

Dardanele.

Carigrad, 14. maja. Zunanji minister je odgovoril na zadevno vprašanje ruskega poslanika, da je mnenja, da bodo dela za odstranjenje min danes končana. Javno se bo razglasila otvoritev jutri ali pojutrajšnjim.

Izpuščen Italijani.

Carigrad, 14. maja. Turška vlada je izpustila onih 50 italijanskih ribičev, ki so bili kot vojni ujetniki zaprti v Smyrni.

Vojni stroški.

Milan, 14. maja. »Secolo« poroča, da je stala italijansko - turška vojna doslej 176 milijonov lir, tedaj na dan 800.000 lir. Vojni stroški pa se od dne do dne večajo.

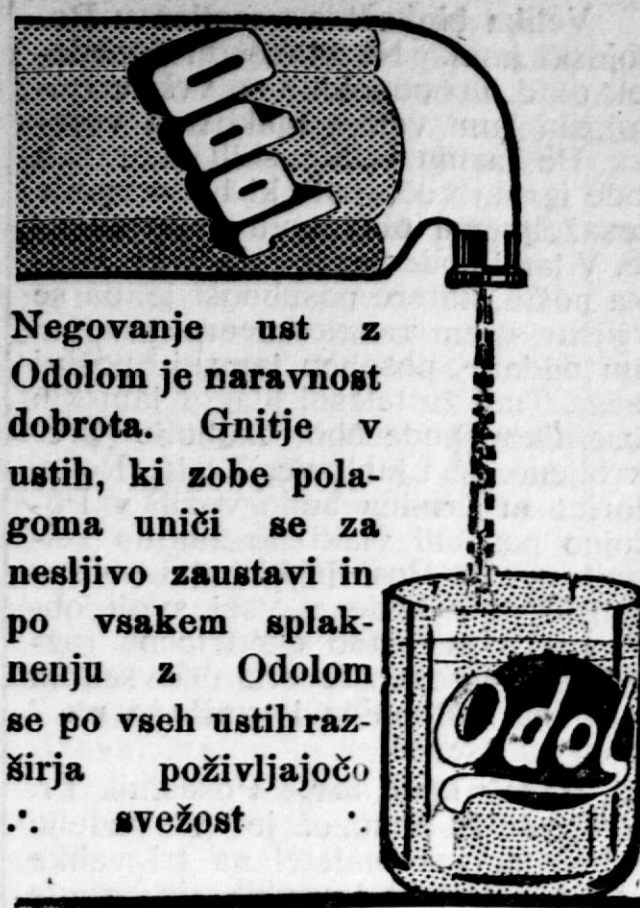
Darila.

Za »Domovino« je daroval gosp. tovarnar Ivan Bonač 10 K, ker se ni mogel udeležiti sobotne prireditve v korist »Domovine«. Iskrena hvala!

Današnji list obsega 8 strani.

Iskrajatelj in odgovorni urednik:
Risto Pustoclemšek.

Iskrajatelj in tisk »Narodne tiskarne«.

Negovanje ust z Odolom je naravnost dobrota. Gnitje v ustih, ki zobe polagoma uniči se za nesljivo zaustavi in po vsakem splaknenju z Odolom se po vseh ustih razširja poživljajoča azežost.

Meteorološko poročilo.

maja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
13.	2. pop.	735.9	25.1	p. m. jzah.	jasno
9. zv.		735.9	19.0		
14.	7. zj.	736.7	15.4	sr. svzh.	oblačno.

Srednja včerašnja temperatura 21.0°, norm. 13.8°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Mesto posebnega obvestila.

Tuge trta javljava vsem sočutnim žalostno vest, da je preminul po dolgem hudem dušnem boju naš edini iskrenoljubljeni sin, gospod

Hugo Jean Jeretin
četovodja v c. in kr. pešpolku
Hugo vitez pl. Milde št. 17

v najboljši dobi svojega življenja. Pozemski ostanki nepozabnega se prepeljejo dne 15. maja ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice c. kr. garnizijske bolnice št. 8. na pokopališče k Sv. Križu. Nepozabnega priporočajo v blag spomin in pobožno molitev žalostni starši.

Davorin Jeretin, c. kr. okr. tajnik in Marica Jeretin roj. Martens.

Ljubljana-Litija, 13. maja 1912.

Prvi kranjski pogrebni zavod Fr. Doberlet.

Št. 15780.

Razglas.

V nedeljo, dne 19. maja t. l. ob 3. uri popoldne se bode oddala potom javne dražbe v najem košnja

mestne senožeti v Črni vasi,

ki služi za kemično preskušališče.

V ponedeljek, dne 20. maja t. l. ob 9. uri dopoldne se odda košnja

mestnih senožeti pri Podturnskem gradu (Tivoli.)

V torek, dne 21. maja t. l. ob 9. uri dopoldne se odda košnja

na ljubljanskem gradu.

V sredo, dne 22. maja t. l. ob 9. uri dopoldne se odda košnja travnikov

pri mestnem konjaču, ob Zeleni poti in pri Koleziji.

V četrtek, dne 23. maja t. l. ob 10. uri dopoldne se odda košnja

v Rakovi jelši in travnik ob Kravji poti.

V nedeljo, dne 2. junija t. l. ob 3. uri popoldne se odda košnja

Jezuvitarice pod Margom.

Zbirališče najemnikov vedno na dotičnih travnikih.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 10. maja 1912.

Zupan: Dr. Ivan Tavčar l. r

Rogaški

Tempel

Styria

Donati

vrelec. Dietetična namizna pijača s obilno ogljikovo kislino. Pospešuje prebavo in izmenno snovi. Zelo koncentriran medicinski vrelec, priporočljiv pri kroničnem žolčnem kataru, zaprtju, Brightovih ledicah, vrančnik oteklinah, jetrni trdnini, zlati, snovizmenjnih boleznih, katarh dihalnih organov. Zdravilen vrelec največje vsebine svoje vrste. Zlasti uporabljen pri kroničnem drevenem kataru, obstopaciji, žolčnih kamenih, tošičici, trganju, sladkovni bolezni.

Najmočnejši prirodni vrelec magnezijoglauberske soli.

Častnik išče

2 meblovani sobi

za stalno. — Ponudbe pod »Častnik« na upravnistvo »Slov. Naroda«.

Enonadstropna vila

s šestimi sobami in lepim vrtom

se prodaja iz proste roke v Rožni dolini 260 pri Ljubljani.

Za birmo!

dobite najcenejše, fine in precizne ure, zlatnino, srebrnino ter ure z »Tup« pri trdku

Lud. Černe

zlatar in trgovec, Ljubljana, Wolfova ul. 3.

Centi zastoni.

Centi zastoni.

1791

Prešernove slike
prodaja in pošilja po poštenu povzetju
iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kron.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 53.758.285-24. — Kapitalno odškodnine in kapitalne K 118.390.603-01.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vesokoli slovensko-narodno upravo.
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici št. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkvalitetneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnostne namene.

Dražbeni oklic.

V konkurzni stvari trdke **Anton Ditrich v Postojni** vršila se bode 20. maja 1912 in naslednje dni vsakokrat ob 9 dopoldne v Postojni hšt. 80 javna dražba raznega špecerijskega, galanterijskega in porcelanastega blaga, nadalje železnine in steklenine ter trgovske oprave
in sicer prvi dan v manjših, naslednje dni pa tudi v večjih skupinah.
C. kr. okrajno sodišče v Postojni,
odd. I. dne 13. maja 1912.

AVTOMOBILI
Laurin & Klement
d. d. v Mladí Boleslavi
so
svetovno znani!

Zastopnika: **Nikodem & Wetzka — Gradec**

Najboljše za želedece.

Lekarnarja Schaumanna

želodčna sol

in želodčne pastilje

je 30 let preizkušeno sredstvo proti vseh vrst želedecem, boleznim, motenju prebave in shujšanju.

Schaumannova želodčna sol

Škatljica K 1-50. Želodčne pastilje omarica K 1-50. Razpošilja po povzetju od 2 škatljic naprej. — Lekarna Schaumann, Stockerau pri Dunaju.
Dobiva se po vseh lekarnah in drogerijah.

Neprimerno učink.

Za birmance priporoča

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5
obleke, klobuke in slamnike za dečke in obleke za deklice. — Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode ter najnovejše konfekcije za dame.

Cudovito nizke cene.

Preselitev krojaštva!

Naznanjam svojim cenjenim gg. naročnikom in drugemu občinstvu, da sem se 10. maja t. l. preselil iz Gajove ulice na

Frančevo nabrežje 31

Urbančeva hiša poleg železnega mostu.

Prosim vse cenjene gg. naročnike in drugo občinstvo, da mi tudi zanaprej ohranijo zaupanje kakor dosedaj.
Potrudil se bom kakor doslej vsakomur postreči z najboljšim blagom, najokusnejšim delom in najnižjimi cenami.
Najelegantnejše izdelujem tudi ženske kostume; vedno najelegan-nejša moda.
Sprejemam tudi v to stroko spadajoča dela, kakor popravila, čiščenje, likanje l. t. d.

Za obilen obisk se priporoča z odličnim spoštovanjem

Jos. Ahčin, krojaški mojster
Frančevo nabrežje 31, Urbančeva hiša.

Meblovana soba

s posebnim vhodom, se ceno odda na Emonski cesti št. 8, prtiličje, desno.

Bickel

se radi odpotovanja po ceni prodaja v Kolodvorski ulici 33, gostilna Češnovar.

Proda se dobro ohranjen

koncertni klavir

„Bösendorfer“.

Polzve se Pred škočije št. 15/III.

Radi preselitve v Ameriko prodam svojo

hišo

katera je v najemu in se nahaja notri dobro idoča

:trgovina:

Vprašanje pod „I. R. G.“ na uprav. »Slovenskega Naroda«.

Pri podpisnem uradu se sprejme z 28. majem ali 1. junijem 1912

mlad, soliden in zanesljiv

pisarniški pomočnik

ki je več v govoru in pisavi slovenskega in nemškega jezika. — Ponudbe naj se naslovijo na podpisani urad.

C. kr. evidenčni urad zemljarskega katastra v Vipavi.

Trgovska oprava

štelaže, pudelni, vage in drugo, vse skoraj novo,

se ugodno prodaja

iz bivše slovenske trgovine v Kočevju.

Kupci naj se obrnejo do

Antona Lovrenčiča v Sodražici.

Išče se poslovođa

za trgovino

z gramofoni in muzikalijami, godbenimi avtomati in klavirji.

Ponudbe z navedbo dosedanjega poslovanja event. s sliko, katero se vrne pod šifro „Gramophon und Musikwerke Exporthaus“ na uprav. »Slovenskega Naroda«.

2 učenca

za mehaniško obrt

in

trgovski sluga

se sprejmejo takoj.

Karl Čamernik & Ko.

špecialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža v Ljubljani.

Globin

je najboljšo čistilo za čevlje.

Domača tvrdka.

Modni salon

Marija Götzl Zidovska ulica št. 8.

Največja zaloga vsakovrstnih slamičkov, športnih čepic in oblik zadnje novosti pravkar došla. — Žalni klobuki vedno v zalogi.

Raznovrsten nakit, svila in druge modistovske potrebščine v veliki izbiri.

Modelni klobuki so cenj. damam na ogled samo v trgovini.

Za obilen poset se priporoča z velespoštovanjem

Marija Götzl.

Za modistinje vse modne potrebščine z zmernim popustom.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1912.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-52 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorice, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorice, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-31 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Stražo - Toplice.

3-32 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice Gorice, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vlissingen, (London), Celovec, Linc, Dunaj.

7-44 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-00 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorice, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-23 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Ber-

lina, Draždan, Prage, Linca, (Londona) Vlissingena, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka, Tržiča, Kranja.

8-59 zjutraj. Osební vlak iz Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

9-51 dopoldne. Osební vlak iz Trbiža, Jesenic, z zvezo na brzovlak iz Dunaja, Linca, Celovca, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Beljaka.

11-14 dopoldne. Osební vlak iz Gorice, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

3-00 popoldne. Osební iz Straže-Toplic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

4-20 popoldne. Osební vlak od Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Linca, Celovca, Solnograda, Franzensfeste, Beljaka, Tržiča, Kranja.

7-00 zvečer. Osební vlak iz Jesenic z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždan, Prage, Dunaja, Linca, Celovca, Kölna, Monakovega, Solnograda, Inomosta, Franzensfesta, Beljaka, (direktni voz Solnograd-Opatija-Reka).

8-15 zvečer. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Dunaja, Linca, Celovca, Beljaka, Tržiča, Kranja.

9-13 po noči. Osební vlak iz Straže-Toplic, Rudolfovega, St. Janža, Trebnjega, Kočevja, Grosupljega.

11-33 po noči. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Trbiža, Jesenic, Celovca, Beljaka, Kranja.

Postaja: Ljubljana drž. kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-27, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Naznanilo.

Usojam si svojim cenjenim odjemalcem in slav. občinstvu vljudno naznaniti, da gospod

Jak. Zitterschlager ni več nastavljen v moji hiši ter, da ni upravičen za mojo trdko sklepati kupčije.

Imenovani je namreč s pretvezo, da je še v moji službi, napravil kupčije za neko drugo trdko.

Največja zaloga najodličnejših strojev in edini založnik na Kranjskem

Fr. Stupica, Ljubljana, Marije Tere- zije c. št. 1

izvirnih amer. „Deering“ strojev za košnjo.

NB. Potovalci moje trdke se morejo izkazati s pooblastilom, da so opravičeni sklepati zame kupčije,

Morsko kopališče

SELCE PRI CRKVENICI

Hrvaško Primorje.

Podpisana naznanja veleslavnemu občinstvu, da je prevzela v Selcih pri Crkvenici, Hrvaško primorje, od g. gradbenega podjetnika Jos. Lončarića novo sezidani hotel »Rokan« v svojo upravo in da otvori hotel, kateri leži v neposredni bližini morske obali, dne 26. maja t. l. Pred hotelom se nahaja krasno kopališče z 80 kabinami in nudi kopališče vse udobnosti modernega komforta, kakor tudi peščene in solnčnate kopeli. Za izbornu kuhinjo jamči moj dober glas kot bivše lastnice pensiona Villa Vera v Lovrani. Točila se bodo med drugimi bela in rdeča dolenjska in belokranjska vina. V Selcih se nahaja tudi nekoliko privatnih stanovanj in dam na tozadevna vprašanja takojšnje odgovore. — Postrežba slovenska, hrvaška in nemška. Slovenski časopisi na razpolago.

Velespoštovanjem

Dragica pl. Striga.

Št. 11486.

Oklic.

Od 17. do 24. maja t. l. se vrši v našem deželnom stolnem mestu tekmovalno streljanje c. kr. gorskih polkov.

Bela Ljubljana visoke goste in vse tekmovalce, ki jo pri tej priliki počaste s svojim obiskom, kar najpristneje in najtopleje pozdravlja.

Da pa tudi na zunanji način damo izraza veselju, da bomo imeli v svojej sredi toliko ljubih gostov, prosim častito meščanstvo, naj blagovoli za čas teh slavnostnih dni

okrasiti svoje hiše z zastavami

kakor sem tudi naročil, da se razobesijo zastave na vseh mestnih poslopjih. V Ljubljani, dne 13. maja 1912.

Zupan: dr. Ivan Tavčar l. r.

Shore milijon
pisalnih strojev Remington
je v rabi.
Nobenega izdelka se ne proda toliko.
Pisalni stroji Remington
Normalni modeli
Tabulatorski modeli
Računajoči modeli
Specialni modeli
Po vrednosti in kakovosti nedosežno.
Glogowski & Co.
c. in kr. dvorni dobavitelji
GRADEC, Joanneumring 8. Tel. 384.

Lepo podjetje.

Tvorniško podjetje z dobrimi odjemalci, aktivno in dobičkanosno, katero se pa da zelo razširiti, osobito ker ima prodajalec patent, se radi preselitve pod skrajno ugodnimi pogoji proda.

Za podjetje se ne zahteva nakupnine in se aglinemu in poštenemu kupcu dovolijo najugodnejši letni obroki.

Podjetje je lahko in prijetno in ga zamore vsaki trgovsko naobraženi uspešno voditi.

Stavba je v najboljšem stanju s krasnim vrtom in drugimi pritliklinami, ter z dobro maslinno in delavsko opremo preskrbljeno v cvetočem industrijskem kraju na Kranjskem.

Dobičkanosnost se dokaže po knjigah in je prodajalec želja, poštemu in pridnemu kupcu pomagati do obstanka.

Pojasnila resnim reflektantom daje iz prijaznosti gosp. Josip Pollak, trgovec v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 9.

Enonadstropna
v sredini Celja
s kletjo, veliko za 100
polovnjakov
se proda

iz proste roke prav po
ceni in pod najugodnej-
šimi pogoji. Kje, pove
nprav. »Slov. Nar.« 1554

hiša

Tvorniška znamka.

Zabojski in zavitki
brez te tvorniške znamke
ne vsebujejo
„prave“

: Franckove:

kavne primesi
iz tvornice

Henrik Francka Sinovi
v Zagrebu.

Sotovi damski kostumi,
vrhnja in spodnja krila

... v vsaki ceni in barvi in največji izbiri. ...

Moderni damski klobuki
za šport in potovanje iz angleškega blaga, svile
in platna.

Autom. avbe in pajčolani. **Igle** za klobuke.

Za šalovanje: črni kostumi, različne bluze, vrhnja krila, spodnja krila, plašči, pletene jope, klobuki, pajčolani, rokavice, flori in vsi drugi modni predmeti ter trakovi za vence.

P. Magdič nasproti glavne pošte **Ljubljana.**

Bluze

pralne, čipkaste, svilene, volne in volnenega blaga.

Hišne halje. Potovalni plašči.

Čtroški platneni klobučki

slamnički in mornarske

čepice iz listra in belega pikeja, pralne oblekice, predpasniki, majice in nogavice itd.

Išče se le
izurjeno šiviljo

za živote v trajno delo. 177

Michaliček-Rihar, Selenburgova ulica št. 4.

Hotel Tratnik
„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 27

Priporoča lepe zračne

tujске sobe
po znižanih cenah.

Priznana dobra kuhinja in izborna naravna vina.

Za večje pojedine, ženitovanja ali društvena zborovanja sta sedaj vedno na razpolago dve lepi posebni sobi.

Postrežba dobra, cene primerne, za večje pojedine po dogovoru.

Stalni gostje imajo znižane cene.

Priporočata se cenj. občinstvu in slavnim društvom z velespoštovanjem.

391 **L. A. Tratnik.**

Narodna knjigarna.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest; spisal Fr. Remec.

Cena 2 K, s pošto K 2-20.

Pravkar je izšla v drugi izdaji prekrasna zgodovinska povest »Kralj Matjaž«, ki spada med najbolj čitane knjige in po kateri občinstvo vedno znova vprašuje.

Brodkovski odvetnik.

Spisal V. Beneš-Sumavsky.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Ta odlični roman podaja zanimivo in pretresljivo sliko iz narodnega življenja in priča, kako nemška žena uničevalno vpliva na slovanskega moža.

Libera nos a malo.

Zgodovinski roman; spisal Vladimir Vesel.

Cena K 1-40, vez. K 2-20, s pošto 20 v več.

Koncem 15. stoletja se je pripravil na Slovenskem kmetijski punt. Kmetstvo je takrat strahovito trpelo in vrh tega so duhovske in posvetne oblasti trpinčile ljudstvo zaradi domnevanega čarovništva. Ponekod so požgali vse prebivalce kake vasi, ker so bili osumljeni čarovništva. Vse to nam opisuje pisatelj v tem veleznanimivem romanu.

Strahovalci
dveh kron.

Spisal Fr. Lipič.

Cena broš. K 2-—, vez. K 4-—, s pošto 40 v več.

Veleznanimiv roman iz časa velikih bojev med pomorskimi razbojniki, turškim cesarstvom in beneško republiko.

Mali lord.

Spisal F. H. Burnett.

Cena broš. K 1-60, vez. K 2-60, s pošto 20 v več.

To knjigo veselja, kakor je kritika imenovala to presrečno povest, so po izgledu mestnega šolskega nadzornika sprejeli v šolske knjižnice vsi šolski voditelji, ki jim je res mar, da mladina kaj dobrega čita.

Čez trnje
do sreče.

Spisal Senčar.

Cena broš. K 1-20, vez. K 2-20, s pošto 20 v več.

Zelo zanimiv roman, poln interesantnega dejanja.

Undina.

Spisal André Theuriot.

Cena 90 v, s pošto 10 v več.

Eden najljubeznivejših francoskih pisateljev je v tej knjigi podal dražestno povest, ki jo je svetovna kritika uvrstila med nesmrtna dela.

Zadnji
rodovine Benalja.

Spisal Fr. Remec.

Cena K 1-50, s pošto K 1-70.

Veleznanimiv zgodovinski roman iz časa rokovnjaškega gibanja na Kranjskem.

Aleš iz Razora.

Spisal Ivan Cankar.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Najbolj ljudska in ena najlepših povesti, kar jih je spisal Cankar.

Osnovni nauki
o narodnem gospodarstvu.

Spisal Valentin Zun.

Cena K 3-—, s pošto K 3-20.

To je najpopolnejše in najtemeljnejše delo o narodnem gospodarstvu v slovenskem jeziku. Ta knjiga je absolutno potrebna za vsakega, kdor deluje na narodnogospodarskem polju, zlasti za vsakega posojilničarja.

Rdeči smeh.

Spisal Leonid Andrejev.

Cena broš. K 1-40, vez. K 2-40, s pošto 20 v več.

V tem »odlomku najdenega rokopisa« so popisane strahote vojne in iz nje porajajoče se pijanosti krvi in blaznosti.

V Študentovskih ulicah.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

To je ginljiv roman iz ljubljanske preteklosti, slika življenje iz tedanjih malomeščanskih in gospodskih krogov, tragedija dekleta, ki je vzraslo v študentovskih ulicah, a je pogledalo v aristokratske kroge Gospodskih ulic in to poplačalo s svojo življenjsko srečo.

Ljubezen in junaštva
strahopetnega praporčaka.

Cena —90 v, vez. K 1-50, s pošto 20 v več.

Ta mična ljubezenska povest se je občinstvu prav posebno prikupila. Dejanje se vrši za časa zadnje avstrijsko-turške vojske, ki jo je vodil princ Evgen. V povesti je opisano, kako izvrši strahopeten človek obdobjanja vredna junaštva, samo da bi se opral pred tisto, ki jo ljubi.

Ljubezen Končanove Klare.

Roman; spisal Fr. Remec.

Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Ozadje tega romana je zgodovinsko. Dejanje se vrši v Ljubljani in njeni okolici v časih Napoleonove Ilirije, v krogih francoskih in domačih aristokratov, med katere je stopilo slovensko dekle, ki v svetosti svoje ljubezni doprineše plemenite žrtve, dokler se naposled tudi njej ne nasmeje sreča.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.

Cena broš. K 1-—, vez. K 1-50, s pošto 10 v več.

Kdor se hoče prav od srca nasmejati, naj čita to knjigo, ki je polna drastične komike in prešernega humora.

Ljubljana Prešernova ulica 7 Ljubljana